

Bruselj, 16. junij 2023
(OR. en)

10606/23

Medinstitucionalna zadeva:
2023/0077(COD)

ENER 357
ENV 686
CLIMA 303
COMPET 620
CONSOM 231
FISC 125
CODEC 1122

DOPIS

Pošiljatelj:	Odbor stalnih predstavnikov (1. del)
Prejemnik:	Svet
Št. predh. dok.:	10009/23
Št. dok. Kom.:	7440/23 +ADD1
Zadeva:	Predlog za UREDBO EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o spremembi uredb (EU) 2019/943 in (EU) 2019/942 ter direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 za izboljšanje zasnove trga električne energije v Uniji – splošni pristop

V prilogi vam pošiljamo peto revizijo navedenega predloga, ki jo je pripravilo predsedstvo (REV5).

Novo besedilo je označeno **s krepkim in podčrtanim tiskom**, črtano besedilo z [...], nič pa ni sivo osenčeno.

Črtano besedilo iz dok. 8106/23 („REV 1“), dok. 8918/23 („REV 2“), dok. 9021/23 („REV 3“) in dok. 10009/23 („REV 4“) je označeno z [...].

Novo besedilo iz dok. 8106/23 („REV 1“), dok. 8918/23 („REV 2“), dok. 9021/23 („REV 3“) in dok. 10009/23 („REV 4“) je označeno **s krepkim tiskom**.

2023/0077 (COD)

Predlog

UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

**o spremembi uredb (EU) 2019/943 in (EU) 2019/942 ter direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944
za izboljšanje zasnove trga električne energije v Uniji**

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 194(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske Komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom,

ob upoštevanju naslednjega¹:

¹ Uvodne izjave še niso prilagojene dejstvu, da bosta člena 2 in 3 ločena od te uredbe o spremembi ter bosta postala samostojna direktiva o spremembi direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944.

- (1) Od septembra 2021 je opaziti zelo visoke cene in nestanovitnost na trgih električne energije. Kot je Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER) navedla v oceni zasnove veleprodajnega trga električne energije v EU iz aprila 2022², je to predvsem posledica visoke cene plina, ki se uporablja kot vložek za proizvodnjo električne energije.
- (2) Zaradi stopnjevanja ruske vojaške agresije proti Ukrajini, ki je pogodbenica Energetske skupnosti, in s tem povezanih mednarodnih sankcij od februarja 2022 je prišlo do motenj na svetovnih trgih energije, poslabšanja težave zaradi visokih cen plina ter znatnih posrednih učinkov na cene električne energije. Ruska invazija na Ukrajino je povzročila tudi negotovost pri oskrbi z drugimi surovinami, kot sta črni premog in surova nafta, ki se uporabljata v obratih za proizvodnjo električne energije. Zaradi tega se je še dodatno znatno povečala nestanovitnost ravni cen električne energije.

² Končna ocena zasnove veleprodajnega trga električne energije v EU, ki jo je objavila Agencija Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (ACER), april 2022.

- (3) **Komisija** je v odziv na te razmere **oktobra 2021 predstavila** sporočilo z naslovom „**Spopadanje z naraščajočimi cenami energije: nabor orodij za ukrepanje in podporo**“, ki [...] vsebuje nabor ukrepov, ki jih lahko [...] **Unija** in njene države članice uporabijo za obravnavanje takojšnjega učinka visokih cen energije na gospodinjstva in podjetja, [...] vključno z dohodkovno podporo, davčnimi olajšavami, prihranki plina in ukrepi za shranjevanje [...], ter za krepitev odpornosti na prihodnje cenovne pretrese. Komisija je v sporočilu z dne 8. marca 2022 z naslovom „REPowerEU: Skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo“³ predstavila vrsto dodatnih ukrepov za okrepitev nabora orodij in odziv na naraščajoče cene energije. Prav tako je 23. marca 2022 vzpostavila začasni režim državne pomoči, s katerim je dovolila nekatere subvencije za ublažitev učinka visokih cen energije⁴.

³ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – REPowerEU: Skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo, COM(2022) 108 final.

⁴ Sporočilo Komisije – Začasni okvir za krizne ukrepe državne pomoči v podporo gospodarstvu po agresiji Rusije proti Ukrajini (UL C 131 I, str. 1, C(2022) 1890).

- (4) Komisija je 18. maja 2022 predstavila načrt REPowerEU⁵, s katerim so bili uvedeni dodatni ukrepi, osredotočeni na prihranke energije, diverzifikacijo oskrbe z energijo in pospešeno uvajanje energije iz obnovljivih virov, da bi odpravili odvisnost Unije od ruskih fosilnih goriv, vključno s predlogom za povišanje cilja Unije glede obnovljivih virov energije do leta 2030 na 45 %. Poleg tega so bili v sporočilu o kratkoročnih intervencijah na trgu energije in dolgoročnih izboljšavah zasnove trga električne energije⁶ določeni dodatni kratkoročni ukrepi za spopadanje z visokimi cenami energije in hkrati opredeljena potencialna področja za izboljšanje zasnove trga električne energije, prav tako je bila napovedana namera, da se ta področja ocenijo z namenom spremembe zakonodajnega okvira.

⁵ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Načrt REPowerEU, COM(2022) 230 final.

⁶ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Kratkoročne intervencije na trgu energije in dolgoročne izboljšave zasnove trga električne energije – načrt za ukrepanje, COM(2022) 236 final.

- (5) Da bi Unija nujno obravnavala cenovno krizo in varnostne pomisleke ter se spopadla s povišanjem cen za državljane, je [...] sprejela **več pravnih aktov, kot so Uredba (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta⁷, ki vzpostavlja trden režim skladiščenja plina⁸, Uredba (EU) 2022/1369⁹, ki določa učinkovite ukrepe za zmanjšanje povpraševanja po plinu in električni energiji¹⁰, Uredba Sveta (EU) 2022/1854¹¹, ki vzpostavlja režime omejevanja cen, da bi se izognili nepričakovanim dobičkom na trgih plina in električne energije¹², ter Uredba Sveta (EU) 2022/2577¹³, ki vzpostavlja ukrepe za pospešitev postopkov izdaje dovoljenj za obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov.¹⁴**

⁷ Uredba (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2022 o spremembi uredb (EU) 2017/1938 in (ES) št. 715/2009 glede skladiščenja plina (UL L 173, 30.6.2022, str. 17).

⁸ [...].

⁹ Uredba Sveta (EU) 2022/1369 z dne 5. avgusta 2022 o usklajenih ukrepih za zmanjšanje povpraševanja po plinu, UL L 206, in Uredba Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L 206, 8.8.2022, str. 1).

¹⁰ [...].

¹¹ Uredba Sveta (EU) 2022/1854 z dne 6. oktobra 2022 o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije (UL L 2611, 7.10.2022, str. 1).

¹² [...].

¹³ Uredba Sveta (EU) 2022/2577 z dne 22. decembra 2022 o okviru za pospešitev uvajanja energije iz obnovljivih virov (UL L 335, 29.12.2022, str. 36).

¹⁴ [...].

- (6) Dobro povezan trg **energije**, ki temelji na svežnju Čista energija za vse Evropejce¹⁵, sprejetem v letih 2018 in 2019¹⁶ (**v nadaljnjem besedilu: sveženj za čisto energijo**), bi moral Uniji omogočiti, da v običajnih tržnih razmerah izkoristi gospodarske prednosti enotnega trga energije ter s tem zagotavlja zanesljivost oskrbe in vzdržuje proces razogljichenja. Tudi čezmejna medsebojna povezljivost zagotavlja varnejše, zanesljivejše in učinkovitejše delovanje elektroenergetskega sistema.

¹⁵ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov (UL L 328, 21.12.2018, str. 1); Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82); Direktiva (EU) 2018/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spremembi Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (UL L 328, 21.12.2018, str. 210); Uredba (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetskih regulatorjev (UL L 158, 14.6.2019, str. 22); Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54); Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

¹⁶ [...].

- (7) Sedanja zasnova trga električne energije je pripomogla tudi k nastanku novih in inovativnih proizvodov, storitev in ukrepov na maloprodajnih trgih električne energije, s čimer podpira energetska učinkovitost in uporabo energije iz obnovljivih virov ter povečuje izbiro, da bi se porabnikom pomagalo pri zniževanju računov za energijo, tudi z malimi proizvodnimi napravami in nastajajočimi storitvami za zagotavljanje prilagajanja odjema. Ključni element naših prihodnjih trgov električne energije in elektroenergetskih sistemov bi morala biti krepitev in izkoriščanje potenciala digitalizacije energetskega sistema, kot je dejavna udeležba porabnikov. Hkrati je treba spoštovati izbiro porabnikov in jim omogočiti, da izkoristijo različne ponudbe pogodb.
- (8) Kljub temu se je v razmerah energetske krize pokazalo več pomembnih pomanjkljivosti sedanje zasnove trga električne energije, ki so povezane z vplivom visokih in nestanovitnih cen fosilnih goriv na kratkoročne trge električne energije, zaradi česar so gospodinjstva in podjetja izpostavljena znatnemu porastu cen, kar vpliva na njihove račune za električno energijo.
- (9) Hitrejše uvajanje energije iz obnovljivih virov in čistih prožnih tehnologij je najbolj trajnosten in stroškovno učinkovit način, da se strukturno zmanjša povpraševanje po fosilnih gorivih za proizvodnjo električne energije in neposredno porabo z elektrifikacijo in povezovanjem energetskega sistema. Obnovljivi viri lahko zaradi nizkih operativnih stroškov pozitivno vplivajo na cene električne energije po vsej Uniji in zmanjšajo neposredno porabo fosilnih goriv.

- (10) S spremembami zasnove trga električne energije bi bilo treba zagotoviti, da bodo imeli porabniki, tudi najranljivejši med njimi, koristi od vse večjega uvajanja energije iz obnovljivih virov in energetskega prehoda kot celote, ter jih navsezadnje zaščititi pred energetske revščine. S temi spremembami naj bi se ublažil vpliv visokih cen fosilnih goriv, zlasti plina, na cene električne energije, da bi se gospodinjstvom in podjetjem omogočilo dolgoročno izkoriščanje cenovno dostopne in zanesljive energije iz trajnostnih obnovljivih in nizkoogljičnih virov.
- (11) Reforma zasnove trga električne energije bila morala biti koristna ne le za gospodinjske porabnike, ampak tudi za konkurenčnost industrijskih panog Unije, tako da bi olajšala njihove možnosti za naložbe v čisto tehnologijo, ki jih potrebujejo za uresničitev prehoda na podnebno nevtralnost. Energetski prehod v Uniji je treba podpreti s trdno osnovo, ki zajema proizvodnjo z uporabo čiste tehnologije. Te reforme bodo podprle cenovno dostopno elektrifikacijo industrije ter vodilni položaj Unije v svetu na področju raziskav in inovacij v zvezi s tehnologijami za čisto energijo.
- (12) Dobro delujoči in učinkoviti kratkoročni trgi so ključno orodje za vključevanje obnovljivih virov energije in virov, ki omogočajo prožnost, na trg ter lajšajo stroškovno učinkovito povezovanje energetskega sistema.

- (13) Trgi znotraj dneva so še zlasti pomembni za vključevanje spremenljivih obnovljivih virov energije v elektroenergetski sistem ob najnižjih stroških, saj udeležencem na trgu omogočajo trgovanje s primanjkljajem ali presežkom električne energije bližje času dobave. Ker lahko proizvajalci energije iz spremenljivih obnovljivih virov svojo proizvodnjo natančno ocenijo le blizu času dobave, je ključnega pomena, da imajo čim več priložnosti za trgovanje z dostopom do likvidnega trga čim bližje času dobave električne energije. **Čas zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva bi bilo zato treba skrajšati in določiti bližje realnemu času. Če bi ta sprememba povzročila tveganje za zanesljivost oskrbe, bi morali imeti operaterji prenosnih sistemov možnost, da na podlagi ocene učinka in po pridobitvi regulativne odobritve zahtevajo odstopanje, tako da bi podaljšali časovni okvir za izvedbo. Ta zahteva bi morala vključevati akcijski načrt s konkretnimi ukrepi za izvedbo novega časa zaprtja trgovanja znotraj dneva.**

- (14) Zato je pomembno, da se trgi znotraj dneva prilagodijo vključitvi tehnologij za energijo iz spremenljivih obnovljivih virov, kot sta sončna in vetrna **energija**, ter vključitvi prilagajanja odjema in shranjevanja **energije**. Likvidnost trgov znotraj dneva bi bilo treba izboljšati s knjigami naročil, ki si jih delijo operaterji trga znotraj trgovalnega območja, tudi kadar so prenosne zmogljivosti med območji določene na nič ali po zaprtju trgovanja znotraj dneva. **Za zagotovitev, da si imenovani operaterji trga električne energije delijo knjige naročil v časovnih okvirih za dan vnaprej in znotraj dneva, bi morali ti vsa naročila oddati v okviru enotnega spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva ter ne bi smeli organizirati trgovanja s produkti za dan vnaprej in produkti znotraj dneva ali produkti s podobnimi značilnostmi izven okvira enotnega spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva. Da bi obravnavali tveganje diskriminacije pri trgovanju s produkti za dan vnaprej in produkti znotraj dneva v okviru ter izven okvira enotnega spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva ter posledično odtekanje likvidnosti na spojenih trgih električne energije Unije, bi se morala ta obveznost uporabljati za imenovane operaterje trga električne energije, podjetja, ki izvajajo neposreden ali posreden nadzor ali kakršno koli pravico nad imenovanim operaterjem trga električne energije, ter podjetja, ki so pod neposrednim ali posrednim nadzorom imenovanega operaterja trga električne energije.** Poleg tega bi bilo treba čas zaprtja trgovanja znotraj dneva določiti bližje času dobave, da se čim bolj povečajo priložnosti udeležencev na trgu za trgovanje s primanjkljajem in presežkom električne energije ter se prispeva k boljšemu vključevanju nestalnih obnovljivih virov energije v elektroenergetski sistem.
- (15) Poleg tega bi bilo treba z zmanjšanjem najmanjše velikosti ponudbe zagotoviti udeležbo malih ponudnikov storitev za zagotavljanje prožnosti na kratkoročnih trgih električne energije.

- (16) Da bi se zagotovilo učinkovito vključevanje električne energije, proizvedene iz nestalnih obnovljivih virov energije, in zmanjšala potreba po proizvodnji električne energije iz fosilnih goriv v **razmerah krize zaradi cen električne energije** [...], bi morali imeti operaterji prenosnih sistemov možnost, da oblikujejo produkt za izravnavo konic, ki omogoča **dodatno** prilagajanje odjema, **da bi tako** prispevali k zmanjšanju [...] porabe v elektroenergetskem sistemu [...]. **/.../Produkt za izravnavo konic bi moral poleg prispevanja k znižanju veleprodajnih cen električne energije prispevati k [...] zanesljivosti oskrbe med krizo zaradi cen električne energije.** **/.../**Ker je namen produkta za izravnavo konic zmanjšati in preusmeriti porabo električne energije, bi moralo biti področje uporabe tega produkta omejeno na prilagajanje odjema[...]. **Ker naj bi se produkt za izravnavo konic /.../ uporabljal le v omejenih razmerah krize zaradi cen električne energije, se lahko njegovo [...] naročilo [...] izvede do enega tedna pred /.../ sprostitvijo dodatnih zmogljivosti za prilagajanje odjema. /.../Operaterji prenosnih sistemov bi morali imeti možnost, da produkt za izravnavo konic aktivirajo na podlagi napovedi povpraševanja. Alternativno bi moralo biti mogoče tudi, da bi se produkt za izravnavo konic /.../ aktiviral samodejno na trgu za dan vnaprej na podlagi cene energije, dogovorjene med naročanjem zmogljivosti za zmanjšanje povpraševanja.** Operater prenosnega sistema bi moral za preverjanje obsega aktiviranega zmanjšanja povpraševanja uporabiti izhodišče, ki odraža pričakovano porabo električne energije brez aktiviranja produkta za izravnavo konic.

- (17) Da bi lahko porabniki dejavno sodelovali na trgih električne energije in da bi se zagotovila njihova prožnost, se jih bo postopoma opremilo s pametnimi merilnimi sistemi. Vendar je uvajanje pametnih merilnih sistemov v več državah članicah še vedno počasno. V primerih, ko pametni merilni sistemi še niso nameščeni in ko ne zagotavljajo zadostne ravni razdrobljenosti podatkov, bi bilo treba operaterjem prenosnih sistemov in operaterjem distribucijskih sistemov omogočiti uporabo podatkov iz namenskih **merilnih** [...] naprav za zaznavnost in obračun storitev za zagotavljanje prožnosti, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje energije. Z omogočanjem uporabe podatkov iz namenskih **merilnih** [...] naprav za zaznavnost in obračun naj bi se olajšala dejavna udeležba porabnikov na trgu in razvoj njihovega prilagajanja odjema. Uporabo podatkov iz teh namenskih **merilnih** [...] naprav bi morale spremljati zahteve glede kakovosti podatkov.
- (18) Ta uredba določa pravno podlago za obdelavo osebnih podatkov **v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta**¹⁷ [...]. Države članice bi morale zagotoviti izpolnjevanje vseh načel in obveznosti v zvezi z varstvom osebnih podatkov iz **Uredbe (EU) 2016/679** [...], tudi glede najmanjšega obsega podatkov. Kadar je cilj te direktive mogoče doseči brez obdelave osebnih podatkov, bi morali [...] **upravljavci podatkov** uporabiti anonimizirane in zbirne podatke.

¹⁷ **Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).**

- (19) Porabniki in dobavitelji potrebujejo uspešne in učinkovite terminske trge za kritje dolgoročne izpostavljenosti cenam in zmanjšanje odvisnosti od kratkoročnih cen. Za zagotovitev, da lahko odjemalci energije po vsej [...] **Uniji** v celoti izkoristijo prednosti povezanih trgov električne energije in konkurence v Uniji, bi bilo treba izboljšati delovanje terminskega trga električne energije Unije z vzpostavitvijo regionalnih virtualnih vozlišč, da bi se odpravili obstoječa razdrobljenost trga in nizka likvidnost, s katero se soočajo številna trgovalna območja. Regionalna virtualna vozlišča bi morala zajemati več trgovalnih območij in hkrati zagotavljati ustrezno korelacijo cen. Nekatera trgovalna območja morda ne bi bila zajeta v **regionalno** virtualno vozlišče v smislu, da bi prispevala k referenčni ceni vozlišča. Vendar bi morali imeti udeleženci na trgu s teh trgovalnih območij še vedno možnost, da se prek vozlišča zavarujejo pred tveganjem.

(19b) [...]Da bi se zagotovili enotni pogoji za izvajanje te uredbe, bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila za določitev podrobnih pravil o zasnovi terminskega trga električne energije Unije v zvezi z vzpostavitvijo regionalnih virtualnih vozlišč. Za zagotovitev sinergij z obstoječim regulativnim okvirom bi bilo treba prenos izvedbenih pooblastil iz člena 59 Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁸ razširiti, da bi zajemal tudi vidike, potrebne za vzpostavitev virtualnih vozlišč. Komisija bi morala pred začetkom izvajanja izvedbenih pooblastil opraviti oceno učinka. Kadar je ustrezno, bi bilo treba v oceni učinka upoštevati posledice vzpostavitve regionalnih virtualnih vozlišč glede na predhodne medvladne sporazume, povezane z elektrarnami, ki so čezmejno v skupnem lastništvu. Izvedbena pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta.

¹⁸ Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (*UL L 158, 14.6.2019, str. 54*).

- (20) Virtualna vozlišča bi morala odražati združeno ceno več trgovalnih območij in zagotavljati referenčno ceno, ki bi jo morali operaterji trga uporabiti pri ponujanju terminskih produktov za varovanje pred tveganjem. V tem smislu virtualnih vozlišč ne bi smeli razumeti kot subjekte, ki urejajo ali izvajajo transakcije. Regionalna virtualna vozlišča bi morala z določanjem indeksa referenčnih cen omogočiti združevanje likvidnosti in udeležencem na trgu zagotoviti boljše možnosti varovanja pred tveganji.
- (21) Da bi se povečale možnosti udeležencev na trgu za varovanje pred tveganji, bi bilo treba razširiti vlogo enotne platforme za dodeljevanje, vzpostavljene v skladu z Uredbo Komisije (EU) 2016/1719¹⁹. Enotna platforma za dodeljevanje bi morala ponujati trgovanje z dolgoročnimi finančnimi pravicami do prenosa med različnimi trgovalnimi območji in regionalnimi virtualnimi vozlišči. Naročila, ki bi jih predložili udeleženci na trgu za finančne pravice do prenosa, bi se **morala** ujemati [...] s sočasno dodelitvijo dolgoročne prenosne zmogljivosti med območji. Takšno ujemanje in dodeljevanje bi bilo treba izvajati redno, da bi se udeležencem na trgu zagotovila zadostna likvidnost in s tem učinkovite možnosti varovanja pred tveganjem. Dolgoročne pravice do prenosa bi se morale izdajati s pogostimi zapadlostmi [...] od enega meseca vnaprej do najmanj treh let vnaprej [...], da bi bile poravnane z običajnim obdobjem varovanja udeležencev na trgu pred tveganjem. Enotno platformo za dodeljevanje bi bilo treba spremljati in izvrševati, da bi se zagotovilo ustrezno delovanje te platforme.

¹⁹ **Uredba Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 259, 27.9.2016, str. 42).**

- (22) Operaterje prenosnih sistemov in operaterje distribucijskih sistemov bi bilo treba z omrežnimi tarifami spodbujati k uporabi storitev za zagotavljanje prožnosti, in sicer z nadaljnjim razvojem inovativnih rešitev za optimizacijo obstoječega omrežja in nabavo storitev za zagotavljanje prožnosti, zlasti prilagajanja odjema ali shranjevanja. V ta namen bi morale biti omrežne tarife zasnovane tako, da bi se upoštevali operativni odhodki in naložbe v osnovna sredstva sistemskih operaterjev ali učinkovita kombinacija obojega, da bi lahko ti operaterji stroškovno učinkovito upravljali elektroenergetski sistem. **Zaradi zahteve po stroškovni učinkovitosti ne bi smela biti omejena možnost učinkovite prerazporeditve stroškov v primerih, ko se uporabljajo omrežnine, ki se prilagajajo glede na lokacijo ali čas.** To bi dodatno prispevalo k vključevanju obnovljivih virov energije ob najnižjih stroških za elektroenergetski sistem in končnim odjemalcem omogočilo, da ovrednotijo svoje rešitve za zagotavljanje prožnosti.

- (23) Obnovljivi viri energije na morju, kot so vetrna energija na morju, oceanska energija in plavajoča fotovoltaika, bodo imeli ključno vlogo pri izgradnji elektroenergetskega sistema, ki bo večinoma temeljil na obnovljivih virih energije, in pri zagotavljanju podnebne nevtralnosti do leta 2050. Vendar obstajajo precejšnje ovire za njihovo širše in učinkovito uvajanje, kar preprečuje masovno povečanje, potrebno za doseganje teh ciljev. Podobne ovire bi se lahko v prihodnosti pojavile tudi v zvezi z drugimi tehnologijami na morju. Te ovire vključujejo naložbena tveganja, povezana z edinstvenim topografskim položajem hibridnih projektov na morju, povezanih z več kot enim trgov **na trgovalnem območju na morju. Pomembno je, da se te ovire pravočasno in učinkovito obravnavajo.** Da bi se zmanjšalo naložbeno tveganje za razvijalce teh projektov na morju in zagotovilo, da imajo projekti v trgovalnem območju na morju popoln dostop do okoliških trgov, bi morali operaterji prenosnih sistemov za projekte na morju **na trgovalnem območju na morju** zagotavljati dostop do zmogljivosti zadevnega hibridnega povezovalnega voda za vse tržne časovne enote, **in sicer do zmogljivosti, dogovorjene v sporazumu o priključitvi, s čimer bi se izključilo morebitno prekomerno načrtovanje zmogljivosti.** Če bi se razpoložljive prenosne zmogljivosti zmanjšale do te mere, da celotne količine proizvedene električne energije, ki bi se v okviru projekta na morju sicer lahko izvozila, ne bi bilo mogoče dobaviti na trg, bi bilo treba operaterju prenosnega sistema ali operaterjem prenosnih sistemov, odgovornim za potrebno omejevanje zmogljivosti, v prihodnje omogočiti, da operatorju projekta na morju zagotovijo sorazmerno povračilo iz prihodkov od prezasedenosti. To nadomestilo **bi moralo uravnotežiti zmanjšane prihodke upravljavcev naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov na morju zaradi takega zmanjšanja dostopa do medsebojno povezanih trgov in bi moralo biti vezano le na proizvodno zmogljivost, ki je na voljo na trgu in je lahko odvisna od vremena ter izključuje izpade in vzdrževanje projekta na morju. Nadomestilo v primeru pomanjkanja dostopa do prenosnega omrežja se ne bi smelo razlagati kot prednostno dispečiranje. Poleg tega v nobenem primeru ne bi smelo biti dvojnega nadomestila za enako tveganje, ki ga zajema ta določba, na primer če je tveganje že zajeto s pogodbo na razliko ali drugim ustreznim programom podpore.** Podrobnosti, vključno s pogoji, pod katerimi lahko ukrep preneha veljati, **kot je obstoj zadostnega povpraševanja na trgovalnem območju na morju ali neposreden dostop do zadostnega števila trgov, da tveganje izgine, pa tudi odprava ovir,** naj bi bile opredeljene v izvedbenem aktu, po potrebi tudi s spremembami Uredbe Komisije (EU) 2015/1222[...].

- (24) Na veleprodajnem trgu za dan vnaprej se najprej uporabi energija, proizvedena v elektrarnah z nižjimi mejnimi stroški, vendar ceno, ki jo prejmejo vsi udeleženci na trgu, določi zadnja elektrarna, potrebna za pokritje povpraševanja, tj. elektrarna z najvišjimi mejnimi stroški ob poravnavi trga. V zvezi s tem je energetska kriza pokazala, da lahko rast cen plina in črnega premoga povzroči izjemno in trajno zvišanje cen, po katerih elektrarne na plin in premog ponujajo električno energijo na veleprodajnem trgu za dan vnaprej. To pa je privedlo do izjemno visokih cen na trgu za dan vnaprej po vsej Uniji, saj so elektrarne na plin in premog pogosto elektrarne z najvišjimi mejnimi stroški, potrebnimi za zadovoljitev povpraševanja po električni energiji.
- (25) Glede na vlogo cene na trgu za dan vnaprej kot reference za ceno na drugih veleprodajnih trgih električne energije in glede na dejstvo, da vsi udeleženci na trgu prejmejo obračunsko ceno, so tehnologije z znatno nižjimi mejnimi stroški dosledno beležile visoke prihodke.
- (26) Da bi Unija dosegla cilje glede razogljičenja in cilje iz načrta REPowerEU ter postala bolj energetske neodvisna, mora precej pospešiti uvajanje obnovljivih virov energije. Glede na naložbene potrebe za doseg teh ciljev bi bilo treba zagotoviti, da se na trgu vzpostavi dolgoročni cenovni signal.

- (27) V tem okviru bi si morale države članice prizadevati za vzpostavitev ustreznih tržnih razmer za dolgoročne tržne instrumente, kot so pogodbe o nakupu električne energije. Pogodbe o nakupu električne energije so dvostranske pogodbe o nakupu med proizvajalci in kupci električne energije. Zagotavljajo dolgoročno stabilnost cen za odjemalca in gotovost, ki je potrebna za to, da lahko proizvajalec sprejme odločitev o naložbi. Kljub temu ima le peščica držav članic dejavne trge pogodb o nakupu električne energije, kupci pa so običajno omejeni na velika podjetja, zlasti zaradi obstoja nekaterih ovir v zvezi s pogodbami o nakupu električne energije, natančneje težav pri kritju za tveganje neplačila kupca v okviru teh dolgoročnih pogodb. Države članice bi morale pri oblikovanju politik za doseganje ciljev razogljičenja energije iz celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrtov upoštevati potrebo po vzpostavitvi dinamičnega trga pogodb o nakupu električne energije.

(28) **V skladu z Direktivo (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta²⁰** morajo države članice oceniti regulativne in upravne ovire za dolgoročne pogodbe o nakupu električne energije iz obnovljivih virov ter odpraviti neupravičene ovire za take pogodbe in spodbujati njihovo uporabo. Poleg tega morajo države članice v celovitih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih opisati politike in ukrepe, ki olajšujejo uporabo pogodb o nakupu električne energije iz obnovljivih virov. Brez poseganja v navedeno obveznost poročanja o regulativnem okviru, ki vpliva na trg pogodb o nakupu električne energije, bi morale države članice zagotoviti, da so instrumenti za zmanjšanje finančnih tveganj, povezanih s kupčevim neizpolnjevanjem dolgoročnih plačilnih obveznosti v okviru pogodb o nakupu električne energije, dostopni podjetjem, ki se soočajo z ovirami pri vstopu na trg pogodb o nakupu električne energije in ki niso v finančnih težavah [...]. Države članice bi se lahko odločile za vzpostavitev jamstvene sheme po tržnih cenah, **če zasebna jamstva niso dostopna ali niso dovolj dostopna. V tem primeru** bi morale vključiti določbe za preprečitev zmanjšanja likvidnosti na trgih električne energije, na primer z uporabo finančnih pogodb o nakupu električne energije. **Države članice bi se lahko odločile, da olajšajo agregiranje povpraševanja po pogodbah o nakupu električne energije s strani odjemalcev, ki se posamično soočajo z ovirami za vstop na trg pogodb o nakupu električne energije, skupaj pa lahko proizvajalcem dajo privlačno ponudbo za pogodbe o nakupu električne energije.** Države članice ne bi smele zagotavljati podpore za pogodbe o nakupu električne energije, proizvedene iz fosilnih goriv. Čeprav bi moral privzeti pristop zajemati nediskriminacijo med porabniki, bi se lahko države članice odločile, da bodo te instrumente namenile posebni kategoriji porabnikov, pri čemer bodo uporabile objektivna in nediskriminatorna merila. V tem okviru bi morale države članice upoštevati potencialno vlogo instrumentov, ki se zagotavljajo na ravni Unije, na primer s strani Evropske investicijske banke (EIB).

²⁰ **Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).**

- (29) Države članice imajo pri oblikovanju in dodeljevanju javne podpore na voljo več instrumentov za podporo razvoju trgov pogodb o nakupu električne energije. Omogočanje razvijalcem projektov na področju energije iz obnovljivih virov, ki sodelujejo na javnem razpisu za podporo, da rezervirajo delež proizvodnje energije za prodajo na podlagi pogodbe o nakupu električne energije, bi prispevalo k razvoju in rasti trgov pogodb o nakupu električne energije. Poleg tega bi si morale države članice v okviru ocenjevanja teh ponudb prizadevati za uporabo meril za spodbujanje dostopa do trga pogodb o nakupu električne energije za akterje, ki se soočajo z vstopnimi ovirami, kot so mala in srednja podjetja (MSP), tako da bi dale prednost ponudnikom, ki so se zavezali, da bodo podpisali pogodbo o nakupu električne energije za del proizvodnje v okviru projekta od enega ali več potencialnih kupcev, ki imajo težave pri dostopu do trga takih pogodb.

- (30) Kadar se države članice odločijo, da bodo [...] v okviru neposrednih programov zaščite cen [...] podprle nove javno financirane naložbe v proizvodnjo nizkoogljične električne energije iz nefosilnih goriv za doseganje ciljev Unije glede razogljičenja, bi morali biti ti programi strukturirani z dvosmernimi pogodbami na razliko, ki bi poleg jamstva za prihodke vključevale tudi zgornjo omejitev tržnih prihodkov zadevnih proizvodnih sredstev. **Ta obveznost bi morala veljati za podporo naložbam v nove naprave za proizvodnjo električne energije. Zaradi sorazmernosti in za zaščito varnosti naložb bi se morala ta obveznost uporabljati le za podporo naložbam v obstoječe naprave za proizvodnjo električne energije, kadar se taka podpora nanaša na nove naložbe in kadar je cilj takih novih naložb pomembna nadomestitev stare zmogljivosti z novo pri obstoječih napravah za proizvodnjo električne energije ali znatno povečanje njihove zmogljivosti ali podaljšanje njihove življenjske dobe. To bi moralo izključevati vsaj vse nove naložbe v obstoječe obrate, ki bi privedle do izboljšav, ki niso pomembne v primerjavi s skupno vrednostjo obrata, ali – odvisno od primera – do majhnega podaljšanja življenjske dobe ali majhnega povečanja zmogljivosti v primerjavi s celotno življenjsko dobo obrata oziroma v primerjavi s skupno zmogljivostjo. To bi bilo treba oceniti za vsak primer posebej, pri tem pa upoštevati, da je treba v zvezi s proizvodnjo električne energije zagotoviti upoštevanje načela sorazmernosti pri uporabi dvosmernih pogodb na razliko, kar zadeva obstoječo proizvodnjo električne energije. [...]**

- (30a) Za zagotovitev pravne varnosti in predvidljivosti bi se morala obveznost strukturiranja neposrednih programov podpore z dvosmernimi pogodbami na razliko uporabljati le za pogodbe v okviru neposrednih programov zaščite cen za nove naložbe v proizvodnjo, sklenjene po treh letih po začetku veljavnosti te uredbe. Zaradi kompleksne narave takih projektov bi moralo za hibridna sredstva na morju, povezana z dvema ali več trgovalnimi območji, to prehodno obdobje trajati pet let.
- (30b) Da bi zagotovili stabilnost in predvidljivost naložb ter brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU, uporaba dvosmernih pogodb na razliko za nove naložbe v obstoječo proizvodnjo ne bi smela privedi do revizije ravni že dodeljene podpore ali z njo povezanih pogojev na način, ki bi negativno vplival na podeljene pravice in ogrozil ekonomsko vzdržnost projektov, ki že prejemajo podporo. Obveznost uporabe dvosmernih pogodb na razliko ne posega v člen 6(1) Direktive (EU) 2018/2001.
- (30c) Čeprav ta uredba spreminja člen 4(3), drugi pododstavek, Direktive (EU) 2018/2001, se preostale določbe člena 4 Direktive (EU) 2018/2001, ki določa načela zasnov programov podpore za energijo iz obnovljivih virov, še naprej v celoti uporabljajo.

- (31) Take dvosmerne pogodbe na razliko bi zagotovile, da bi bili prihodki proizvajalcev na podlagi novih javno podprtih naložb v proizvodnjo električne energije manj odvisni od nestanovitnih cen proizvodnje energije na osnovi fosilnih goriv, ki običajno določa ceno na trgu za dan vnaprej. **Pri zasnovi teh dvosmernih pogodb na razliko bi bilo treba ohraniti spodbude za učinkovito obratovanje naprave za proizvodnjo električne energije in njeno sodelovanje na trgih električne energije, zlasti [...] da bi se odražale tržne razmere. Dvosmerne pogodbe na razliko bi se lahko razlikovale po trajanju in bi lahko med drugim vključevale pogodbe na razliko, ki temeljijo na injekciji z eno ali več izvršilnimi cenami, najnižjo ceno, ali pogodbe na razliko, ki temeljijo na zmogljivosti ali referenčnem merilu. Obveznost uporabe dvosmernih pogodb na razliko se ne uporablja za programe podpore, ki niso neposredno povezani s proizvodnjo električne energije, kot je shranjevanje, in ki ne uporabljajo neposredne zaščite cen, kot je med drugim pomoč za naložbe v obliki vnaprejšnjih nepovratnih sredstev, davčnih ukrepov ali zelenih certifikatov.**

- (32) Kljub temu bi bilo treba omejitev, da se neposredni programi zaščite cen določijo v obliki dvosmernih pogodb na razliko, kolikor ta omejuje vrste teh programov, ki so [...] jih države članice **zmožne** sprejeti v zvezi z obnovljivimi viri energije, uporabljati le za nizkoogljive tehnologije na osnovi nefosilnih goriv z nizkimi in stabilnimi operativnimi stroški ter za tehnologije, ki običajno ne zagotavljajo prožnosti za elektroenergetski sistem, pri čemer bi bilo treba izključiti tehnologije, ki so v zgodnjih fazah uvajanja na trg. To je potrebno za zagotovitev, da ni ogrožena gospodarska uspešnost proizvodnih tehnologij z visokimi mejnimi stroški, in za ohranitev spodbud za tehnologije, ki omogočajo prožnost elektroenergetskega sistema za oblikovanje ponudb na trgu električne energije na podlagi oportunitetnih stroškov teh tehnologij. Poleg tega se omejitev, da se neposredni programi zaščite cen določijo v obliki dvosmernih pogodb na razliko, ne bi smela uporabljati za nastajajoče tehnologije, katerih uvajanje bi bilo morda primerneje spodbuditi z drugimi vrstami neposrednih programov zaščite cene. Omejitev ne bi smela posegati v morebitno izjemo za manjše obrate in demonstracijske projekte v skladu z **Direktivo** [...] (EU) 2018/2001 ter bi morala upoštevati posebnosti skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov v skladu z [...] navedeno direktivo.
- (33) Zaradi potrebe po zagotovitvi regulativne varnosti za proizvajalce bi se morala obveznost držav članic, da uporabijo neposredne programe zaščite cen za proizvodnjo električne energije v obliki dvosmernih pogodb na razliko, uporabljati samo za nove naložbe za proizvodnjo električne energije iz virov, navedenih v uvodni izjavi zgoraj.

- (34) Zaradi določitve zgornje meje tržnih prihodkov bi morali neposredni programi zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko državam članicam zagotoviti dodaten vir prihodkov v obdobjih visokih cen energije. Države članice bi morale za dodatno ublažitev vpliva visokih cen električne energije na zneske na računih porabnikov za energijo zagotoviti, da se prihodki, zbrani od proizvajalcev, ki so vključeni v neposredne programe zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko, **ali enakovredna finančna vrednost teh prihodkov** prenese na vse končne odjemalce [...], vključno z gospodinjstvi, MSP in industrijskimi **odjemalci**[...]. **Pri razdeljevanju prihodkov gospodinjstvom bi morale imeti države članice zlasti možnost, da dajejo prednost ranljivim odjemalcem. Glede na širše koristi za odjemalce električne energije, ki izhajajo iz naložb v energijo iz obnovljivih virov, energetske učinkovitost in uvajanje nizkoogljične energije, bi morale imeti države članice tudi možnost, da prihodke iz dvosmerne pogodbe na razliko ali enakovredno finančno vrednost teh prihodkov uporabijo za financiranje naložb za zmanjšanje stroškov električne energije za končne odjemalce in da take prihodke ali enakovredno finančno vrednost teh prihodkov uporabijo za financiranje stroškov neposrednih programov zaščite cen. [...]** Da bi čim bolj zmanjšali izkrivljanje konkurence in trgovine na notranjem trgu, bi morali prihodki [...], razdeljeni končnim odjemalcem, ki so podjetja, [...] zajemati vsa podjetja sorazmerno z njihovim deležem porabe [...]. Da bi se izognili prekomernim nadomestilom, delež prihodkov [...], razdeljen končnim odjemalcem, ki so podjetja, ne bi smel presežati skupnega deleža porabe električne energije vseh teh podjetij. To ne posega v člena 107 in 108 PDEU. Prerazporeditev prihodkov bi morala potekati na način, ki zagotavlja, da so **odjemalci** [...] do določene mere še vedno izpostavljeni cenovnemu signalu, tako da v primeru visokih cen zmanjšajo svojo porabo ali jo preusmerijo v obdobja nižjih cen (to so običajno obdobja z večjim deležem proizvodnje energije iz obnovljivih virov). **Države članice bi morale zlasti imeti možnost, da upoštevajo porabo zunaj konic, da bi ohranile spodbude za prožnost.** Države članice bi morale zagotoviti, da prerazporeditev prihodkov h končnim odjemalcem električne energije ne vpliva na enake konkurenčne pogoje in konkurenco med različnimi dobavitelji. **Ta načela ne bi smela biti obvezna za prihodke, ustvarjene na podlagi pogodb v okviru neposrednih programov zaščite cen, ki so bile sklenjene pred datumom začetka uporabe obveznosti glede uporabe dvosmernih pogodb na razliko.** Države članice lahko razdelijo prihodke iz dvosmernih pogodb na razliko, pri čemer ta

razdelitev ne pomeni urejanja maloprodajnih cen na podlagi člena 5 Direktive (EU) 2019/944.

- (35) Poleg tega bi morale države članice zagotoviti, da neposredni programi zaščite cen ne glede na svojo obliko ne ogrožajo učinkovitega, konkurenčnega in likvidnega delovanja trgov električne energije, tako da bi ohranile spodbude za proizvajalce, da se odzivajo na tržne signale, med drugim z ustavitvijo proizvodnje, ko so cene električne energije nižje od njihovih operativnih stroškov, in spodbude za končne odjemalce, da zmanjšajo porabo, ko so cene električne energije visoke. Države članice bi morale zagotoviti, da programi podpore ne ovirajo razvoja trgovinskih pogodb, kot so pogodbe o nakupu električne energije.
- (36) Tako imajo dvosmerne pogodbe na razliko in pogodbe o nakupu električne energije dopolnilno vlogo pri spodbujanju energetskega prehoda ter zagotavljanju koristi energije iz obnovljivih virov in nizkoogljične energije za porabnike. Države članice bi morale imeti ob upoštevanju zahtev iz te uredbe možnost, da se same odločijo, katere instrumente bodo uporabile za doseganje svojih ciljev razogljičenja. Zasebni vlagatelji prek pogodb o nakupu električne energije prispevajo k dodatnemu uvajanju energije iz obnovljivih virov in nizkoogljične energije, hkrati pa dolgoročno zagotavljajo nizke in stabilne cene električne energije. Enak cilj lahko v korist porabnikov dosežejo tudi javni subjekti z dvosmernimi pogodbami na razliko. Oba instrumenta sta potrebna za doseganje ciljev Unije glede razogljičenja z uvajanjem energije iz obnovljivih virov in nizkoogljične energije, hkrati pa porabnikom prinašata koristi poceni proizvodnje električne energije.

- (37) Pospešeno uvajanje obnovljivih virov energije zahteva vse večjo razpoložljivost rešitev za zagotavljanje prožnosti, da se zagotovi njihova vključitev v omrežje ter da se lahko elektroenergetski sistem in omrežje prilagodita spremenljivi proizvodnji in porabi električne energije v različnih obdobjih. **Da bi se spodbujala prožnost brez fosilnih goriv**, bi morali regulativni organi **ali drugi organi ali subjekti, ki jih imenuje država članica**, redno ocenjevati potrebo po prožnosti elektroenergetskega sistema na podlagi prispevkov operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov, **ta [...] ocena pa bi morala dopolnjevati poročanje o prožnosti nacionalnih energetskega sistema v skladu z Uredbo (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta²¹**. Pri oceni potreb elektroenergetskega sistema po prožnosti bi bilo treba zaradi potrebe po razogljičenju energetskega sistema upoštevati vse obstoječe in načrtovane naložbe v vire za zagotavljanje prožnosti, [...] vključno z obstoječimi napravami, ki še niso priključene v omrežje[...], kot so prožna proizvodnja električne energije, povezovalni vodi, prilagajanje odjema, shranjevanje energije ali proizvodnja goriv iz obnovljivih virov. Na tej podlagi bi morale države članice opredeliti nacionalni cilj glede prožnosti brez fosilnih goriv, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje **energije**, ta cilj pa bi se moral odražati tudi v njihovih celovitih nacionalnih energetskega in podnebnih načrtih.

²¹ **Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).**

(38) Države članice lahko za doseganje **okvirnega** nacionalnega cilja glede prožnosti brez fosilnih goriv, kot so potrebe po naložbah za prilagajanje odjema in shranjevanje **energije, ter kadar potrebe po prožnosti niso obravnavane z odpravo tržnih ovir in obstoječimi naložbami, uporabijo programe za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv, ki jih sestavljajo plačila za razpoložljivo zmogljivost za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv.**[...]

(39) [...]

(40) [...]

(40a) Ker lahko neusklajeni mehanizmi za zmogljivost pomembno vplivajo na notranji trg električne energije, je bil s svežnjem za čisto energijo uveden celovit okvir za boljše ocenjevanje potrebe in izboljšanje zasnove mehanizmov za zmogljivost. Kljub temu da je treba nujno omejiti izkrivljanje konkurence in notranjega trga, imajo mehanizmi za zmogljivost, skupaj z ustreznim regulativnim okvirom, pomembno vlogo pri zagotavljanju zadostnosti virov, zlasti med prehodom na brezogljivi sistem. Čeprav se mehanizmi za zmogljivost ne bi smeli več obravnavati kot skrajni ukrepi, bi bilo treba tako njihovo zasnovo kot potrebo po njih redno ocenjevati glede na spreminjajoči se regulativni okvir in tržne razmere. Vendar se je postopek za sprejetje mehanizmov za zmogljivost izkazal za zapletenega. Da bi se obravnavale morebitne možnosti za racionalizacijo in poenostavitev postopka za uporabo mehanizmov za zmogljivost, [...], ter da bi države članice lahko pravočasno obravnavale pomisleke glede zadostnosti, hkrati pa zagotovile potrebne kontrole za preprečevanje škodljivih učinkov na notranji trg, bi morala Komisija nemudoma predložiti celovito poročilo o oceni takih možnosti. V zvezi s tem bi morala Komisija zahtevati, da Agencija spremeni metodologijo za evropsko oceno zadostnosti virov v skladu z veljavnim postopkom, kot je ustrezno. Komisija bi morala najpozneje tri mesece po začetku veljavnosti te uredbe [...] po posvetovanju z državami članicami pripraviti predloge za racionalizacijo in poenostavitev postopka ocenjevanja mehanizmov za zmogljivost, kot je ustrezno.

- (41) Pri priključitvi novih naprav za proizvodnjo in odjem, zlasti obratov za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, pogosto prihaja do zamud pri postopkih priključitve na omrežje. Eden od razlogov za take zamude je pomanjkanje razpoložljive zmogljivosti omrežja na lokaciji, ki jo je izbral vlagatelj, kar pomeni, da so potrebne razširitve ali okrepitve omrežja za varno priključitev obratov v sistem. Nova zahteva za operaterje elektroenergetskih sistemov na ravni prenosa in distribucije, da objavljajo in posodablajo informacije o zmogljivosti omrežja, ki so na voljo na njihovem območju obratovanja, bi prispevala k temu, da bi vlagatelji odločitve sprejemali na podlagi informacij o razpoložljivi zmogljivosti omrežja v sistemu, in s tem k potrebnim pospešitvi uvajanja energije iz obnovljivih virov.
- (42) Poleg tega bi morali operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov, da bi rešili težavo zaradi dolgega odzivnega časa v zvezi z zahtevami za priključitev na omrežje, uporabnikom sistema zagotoviti jasne in pregledne informacije o stanju in obravnavi njihovih zahtev za priključitev. Operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov bi morali [...] take informacije zagotoviti v treh mesecih od predložitve zahteve.
- (43) Odjemalci so bili med energetske krize izpostavljeni izjemno nestanovitnim veleprodajnim cenam energije in so imeli omejene možnosti za sodelovanje na trgu energije. Zato se številna gospodinjstva soočajo s težavami pri plačevanju računov. Najbolj prizadeti so ranljivi porabniki in energetske revni²², vendar se s takimi težavami srečujejo tudi gospodinjstva s srednjimi dohodki. Zato je pomembno, da se dopolnijo pravice in varstvo potrošnikov, da bodo lahko izkoristili prednosti energetskega prehoda, da se odpravi odvisnost zneskov na njihovih računih za električno energijo od kratkoročnih cenovnih gibanj na trgih energije ter da se ponovno uravnoteži tveganje med dobavitelji in porabniki.

²² Nekateri skupine, kot so ženske, invalidi, starejši, otroci in osebe z manjšinskim rasnim ali etničnim poreklom, so bolj izpostavljene tveganju, da jih bo prizadela energetska revščina, oziroma bolj dovzetne za škodljive učinke energetske revščine.

- (44) Porabniki bi morali imeti dostop do najrazličnejših ponudb, da bi lahko izbrali pogodbo glede na svoje potrebe. Vendar so dobavitelji skrčili svoje ponudbe, pogodbe s fiksno ceno so postale redke, izbira ponudb pa je omejena. Porabniki bi morali imeti vselej možnost, da se odločijo za cenovno dostopno pogodbo s fiksno ceno za določen čas, dobavitelji pa ne bi smeli enostransko spreminjati pogojev pred iztekom take pogodbe. **To ne spremeni dejstva, da so pogodbe z dinamičnimi cenami še vedno bistvene in da /.../ lahko vse večji prodor obnovljivih virov energije porabnikom pomaga zmanjšati račune za energijo. Države članice bi morale imeti možnost, da dobavitelje, ki ponujajo le pogodbe z dinamičnimi cenami, [...]oprostijo obveznosti ponujanja pogodb s fiksno ceno in pogodb za določeno obdobje, če to nima negativnega vpliva na konkurenco in če se ohrani zadostna izbira pogodb s fiksno ceno in pogodb za določeno obdobje.**
- (45) Kadar dobavitelji ne poskrbijo za ustrezno zavarovanje svojega portfelja električne energije pred tveganjem, so lahko zaradi sprememb veleprodajnih cen električne energije finančno ogroženi, kar lahko povzroči njihov stečaj, stroški pa se pri tem prenesejo na porabnike in druge uporabnike omrežja. Zato bi bilo treba zagotoviti, da so dobavitelji, ki ponujajo pogodbe s fiksno ceno, ustrezno zavarovani pred tveganjem. Ustrezna strategija varovanja pred tveganjem bi morala upoštevati dostop dobaviteljev do lastne proizvodnje energije in njihovo kapitalizacijo ter njihovo izpostavljenost spremembam veleprodajnih tržnih cen. **Vzpostavitev ustreznih strategij varovanja pred tveganjem je mogoče zagotoviti s splošnimi pravili, ki se lahko nadzorujejo, ne da bi bilo treba opraviti poseben pregled pozicij ali strategij posameznih dobaviteljev. Stresni testi in zahteve glede poročanja za dobavitelje bi se lahko uporabili za oceno strategij dobaviteljev za varovanje pred tveganjem.**

- (46) Porabniki bi morali imeti možnost, da izberejo dobavitelja, ki jim ponudi ceno in storitev, ki najbolj ustrežata njihovim potrebam. Zaradi napredka v tehnologiji merjenja in individualnega merjenja v povezavi z informacijsko in komunikacijsko tehnologijo je zdaj tehnično mogoče, da ima en objekt več dobaviteljev. Odjemalcem bi moralo biti omogočeno, da te možnosti uporabijo za izbiro ločenega dobavitelja, če tako želijo, zlasti dobavitelja električne energije za pogon naprav, kot so toplotne črpalke ali električna vozila, ki imajo še posebej visoko porabo oziroma imajo tudi zmožnost samodejne preusmeritve porabe električne energije v odziv na cenovne signale. **V ta namen bi moralo biti odjemalcem omogočeno, da imajo več kot eno merilno in obračunsko mesto v okviru enotne priključne točke za njihov objekt, kar bi omogočalo ločeno merjenje in ločeno dobavo različnih naprav. Merilna mesta bi se morala med seboj jasno razlikovati.** Pravila za razporeditev povezanih stroškov bi bilo treba določiti na nacionalni ravni. Nekateri pametni merilni sistemi lahko neposredno pokrivajo več kot eno merilno mesto in tako odjemalcem omogočajo več kot eno pogodbo o dobavi električne energije hkrati. Dobavitelji bi morali imeti odgovornost izravnave le za merilna in obračunska mesta, ki jih oskrbujejo. Poleg tega lahko [...] končni odjemalci z olajševanjem namenskih merilnih rešitev, ki so pritrjene na naprave s prilagodljivimi in nadzorljivimi obremenitvami ali vanje vgrajene, sodelujejo v drugih programih prilagajanja odjema, ki temeljijo na spodbudah in zagotavljajo storitve za zagotavljanje prožnosti na trgu električne energije ter operaterjem prenosnih sistemov in operaterjem distribucijskih sistemov. Na splošno bi morale take ureditve prispevati k večji uporabi prilagajanja odjema in opolnomočenju porabnikov, kar bi jim omogočilo večji nadzor nad porabo energije in zneski na računih, hkrati pa bi se zagotovila dodatna prožnost elektroenergetskemu sistemu, da bi lahko prenesel nihanja povpraševanja in ponudbe.

- (47) Zaradi vse bolj zapletenih ponudb energije in različnih tržnih praks potrošniki pogosto težko v celoti razumejo, kakšno pogodbo so sklenili. Zlasti ni jasno, kako se določa cena in kakšni so pogoji za podaljšanje pogodbe, posledice odpovedi pogodbe ali razlogi za spremembo pogojev s strani dobavitelja. Zato bi morali dobavitelji ali udeleženci na trgu, dejavni na področju agregiranja, porabnikom pred podpisom pogodbe zagotoviti ključne informacije o ponudbah energije, predstavljene na jedrnat in lahko razumljiv način.
- (48) Da bi se odjemalcem zagotovila neprekinjenost oskrbe, **zlasti v primerih težav v zvezi z dobaviteljem**, bi morale države članice **vzpostaviti ureditev zasilnega dobavitelja. Zasilnega dobavitelja bi morale biti mogoče imenovati, ko nastopijo težave v zvezi z dobaviteljem ali že pred tem. Tak zasilni dobavitelj [...] se lahko obravnava kot izvajalec univerzalne storitve. Zasilni dobavitelj je lahko prodajni oddelek vertikalno integriranega podjetja, ki opravlja tudi distribucijske funkcije, če izpolnjuje zahteve glede ločevanja iz [...] Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta²³. Vendar to ne pomeni, da morajo države članice energijo dobavljati po določeni fiksni minimalni ceni. Če je država članica pred začetkom veljavnosti te direktive že imenovala zasilnega dobavitelja po poštenem, preglednem in nediskriminatornem postopku, ni treba izvesti novega postopka za njegovo imenovanje.**

²³ **Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).**

- (49) Souporaba energije lahko zagotovi odpornost proti vplivom visokih in nestanovitnih veleprodajnih tržnih cen na zneske na računih za energijo porabnikov, opolnomoči širšo skupino porabnikov, ki sicer zaradi finančnih ali prostorskih omejitev nimajo možnosti postati dejavni odjemalci, kot so energetske revni in ranljivi porabniki, hkrati pa vodi k večji uporabi energije iz obnovljivih virov z mobilizacijo dodatnih naložb zasebnega kapitala in diverzifikacijo načinov plačila. Z vključitvijo ustreznih cenovnih signalov in objektov za shranjevanje lahko souporaba električne energije pomaga postaviti temelje za lažje izkoriščanje potenciala za prožnost, ki ga imajo manjši porabniki.
- (50) Dejavni odjemalci, ki imajo v lasti, zakupu ali najemu objekt za shranjevanje ali proizvodnjo električne energije, bi morali imeti pravico, da dajo presežno proizvodnjo v souporabo za **določeno ceno ali brezplačno** in da opolnomočijo druge porabnike, da postanejo dejavni, oziroma da dajo v souporabo energijo iz obnovljivih virov, ki jo proizvedejo ali shranjujejo v objektih, ki jih imajo v skupnem zakupu, najemu ali lasti, bodisi neposredno bodisi prek tretjega posrednika. **Vsako plačilo za souporabo presežne proizvodnje za določeno ceno se lahko poravna neposredno med aktivnimi odjemalci ali samodejno prek platforme za medsebojno trgovanje.** Ureditev souporabe energije bodisi temelji na zasebni pogodbi med dejavnimi odjemalci bodisi se izvaja prek pravnega subjekta. Pravni subjekt, ki izpolnjuje merila za skupnost na področju energije iz obnovljivih virov, kot je opredeljena v Direktivi (EU) 2018/2001 [...], ali energetska skupnost državljanov, kot je opredeljena v Direktivi (EU) 2019/944 [...], lahko s svojimi člani souporablja električno energijo, proizvedeno v objektih, ki jih imajo v polnem lastništvu. Pri okviru za zaščito in krepitev vloge pri souporabi energije bi bilo treba posebno pozornost nameniti energetske revnim in ranljivim odjemalcem.

- (51) S souporabo energije se operacionalizira skupna poraba lastno proizvedene ali shranjene električne energije, ki jo v omrežje dovaja več dejavnih odjemalcev, ki delujejo skupaj. Države članice bi morale vzpostaviti ustrezno informacijsko infrastrukturo, ki bi v določenem časovnem okviru omogočala upravno usklajevanje **skupne merjene** porabe **odjemalca** z lastno proizvedeno ali shranjeno energijo iz obnovljivih virov, **ki se odšteje od skupne porabe**, da bi se izračunala postavka energije na računu za energijo, **ki ga izda dobavitelj odjemalca, in bi bil račun odjemalca posledično nižji**. Proizvedeno energijo iz teh objektov bi bilo treba porazdeliti med zbirne profile rabe odjemalcev na podlagi statičnih, spremenljivih ali dinamičnih metod izračuna, ki jih lahko dejavni odjemalci določijo vnaprej ali se o njih dogovorijo. **Aktivni odjemalci, ki sodelujejo pri souporabi energije, so finančno odgovorni za neravnovesja, ki jih povzročijo. To ne bi smelo posegati v možnost aktivnih odjemalcev, da svoje odgovornosti za izravnavo prenesejo na druge udeležence na trgu. [...]/Vse pravice in obveznosti odjemalcev, določene v tej direktivi, veljajo za končne odjemalce, vključene v programe souporabe energije. Vendar se od gospodinjstev z nameščeno zmogljivostjo do 10,8 kW in do 50 kW v večstanovanjskih blokih ne bi smelo zahtevati, da izpolnjujejo obveznosti dobaviteljev.**
- (52) Ranljivi odjemalci bi morali biti ustrezno zaščiteni pred odklopi električne energije, hkrati pa se ne bi smeli znajti v položaju, v katerem bi bili prisiljeni k odklopu. Vloga dobaviteljev in vseh ustreznih nacionalnih organov, da med drugim v tesnem sodelovanju s sistemi socialne varnosti opredelijo ustrezne kratkoročne in dolgoročne ukrepe, ki bi morali biti ranljivim odjemalcem na voljo za upravljanje porabe in stroškov energije, ostaja bistvenega pomena.

- (53) Javni posegi v določanje cen za dobavo električne energije so načeloma ukrep, ki izkrivlja trg. Taki posegi so torej dovoljeni le v okviru obveznosti javne službe, zanje pa veljajo posebni pogoji. V skladu s to direktivo je mogoče regulirati cene, tudi tako, da so nižje od stroškov, za energetske revna in ranljiva gospodinjstva ter kot prehodni ukrep za gospodinjstva in mikropodjetja, **ne glede na to, ali obstaja kriza zaradi cen električne energije ali ne**. V času krize, ko se veleprodajne in maloprodajne cene električne energije znatno zvišajo, kar negativno vpliva na širše gospodarstvo, bi morale biti državam članicam dovoljeno, da začasno razširijo uporabo reguliranih cen tudi na MSP. Državam članicam bi morale biti začasno dovoljeno, da za gospodinjstva in MSP določijo regulirane cene, ki so nižje od stroškov, če to ne povzroča izkrivljanja med dobavitelji in če dobavitelji prejmejo nadomestilo za stroške dobave pod stroškovno ceno **v času krize zaradi cen električne energije**. Vendar je treba zagotoviti, da je takšna regulacija cen ciljno usmerjena in ne ustvarja spodbud za povečanje porabe. Zato [...] bi morale biti **začasno podaljšanje** regulacije cene za gospodinjstva omejeno na 80 % mediane porabe gospodinjstev, za MSP pa na 70 % porabe v preteklem letu. [...] **Svet bi moral na predlog Komisije z izvedbenim sklepom ugotoviti obstoj krize zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije. Ocena, ali takšna kriza zaradi cen obstaja, bi morala temeljiti na primerjavi s cenami v času običajnega delovanja trga in tako izključiti vpliv prejšnjih kriz. V sklepu bi moral biti naveden tudi čas veljavnosti te ugotovitve, v katerem se lahko začasno podaljša uporaba reguliranih cen, kar lahko traja največ eno leto. Kadar so še vedno izpolnjeni pogoji za ugotovitev, da obstaja kriza zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije, bi moral imeti Svet možnost, da na predlog Komisije podaljša obdobje veljavnosti izvedbenega sklepa. Pri prenosu izvedbenih pooblastil na Svet se ustrezno upošteva politična narava odločitve o širitvi možnosti za javne posege v določanje cen za dobavo električne energije, pri čemer je treba skrbno pretehtati različne politične vidike ter horizontalne posledice take odločitve za države članice.**

(53a) Kolikor kateri koli od ukrepov, predvidenih s to uredbo, pomeni državno pomoč, določbe o takih ukrepih ne posegajo v uporabo členov 107 in 108 PDEU. Komisija je pristojna za ocenjevanje združljivosti državne pomoči z notranjim trgom.

(53b) Ker Estonija, Latvija in Litva še niso sinhronizirane z evropskim elektroenergetskim sistemom, se soočajo z zelo specifičnimi izzivi pri organizaciji izravnalnih trgov in tržnem naročanju pomožnih storitev. Sinhronizacija sicer dobro poteka, pri tem pa je eden od ključnih predpogojev za stabilno sinhrono obratovanje sistema razpoložljivost zadostnih rezerv izravnalne moči za regulacijo frekvence. Ker pa so baltske države za upravljanje frekvenc odvisne od sinhronega območja Rusije, še niso mogle razviti lastnega delujočega izravnalnega trga. Ruska vojna agresija proti Ukrajini je tveganje za zanesljivost oskrbe, ki je posledica odsotnosti lastnih izravnalnih trgov, še znatno povečala.

Zato zahteve iz člena 6[...] (9), (10) in (11) Uredbe (EU) 2019/943 ter člena 41[...] (2) Uredbe (EU) 2017/2195, ki naj bi se uporabljale za obstoječe izravnalne trge, še ne odražajo razmer v Estoniji, Latviji in Litvi, zlasti ker razvoj izravnalnega trga zahteva čas in nove naložbe v izravnalno moč. Estonija, Latvija in Litva bi zato morale imeti ne glede na navedene zahteve pravico do sklepanja dolgoročnejših pogodb za naročanje izravnalne moči v prehodnem obdobju.

- (53b) Estonijo, Latvijo in Litvo bi bilo treba izvzeti tudi iz zahtev nekaterih določb člena 40[...](4) in člena 54[...](2) Direktive (EU) 944/2019, če je to potrebno za zagotovitev varnosti sistema v prehodnem obdobju.
- (53c) Prehodna obdobja za Estonijo, Latvijo in Litvo bi se morala po sinhronizaciji čim prej postopno odpraviti in izkoristiti za razvoj ustreznih tržnih instrumentov, ki ponujajo kratkoročne rezerve za izravnavo in druge nujne pomožne storitve, ter bi morala biti omejena na čas, ki je potreben za ta proces.
- (53d) Predvideno je, da bodo baltske države s sinhronim območjem celinske Evrope sinhronizirane z enim dvojnim vodom, ki povezuje Poljsko in Litvo. Po sinhronizaciji bo treba zmogljivost tega voda v veliki meri ohraniti kot varnostno rezervo za primer nepričakovanega izpada v baltskem sistemu in posledičnih nenamernih odstopanj. Operaterji prenosnih sistemov bi morali še naprej zagotavljati največjo zmogljivost za čezmejno trgovanje, ki bi upoštevala mejne vrednosti varnosti obratovanja in morebitne nepredvidene dogodke v poljskem in litovskem sistemu, vključno s tistimi, ki so posledica izpadov visokonapetostnih vodov za enosmerni tok ali ločitve baltskih držav od sinhronnega območja celinske Evrope. Poseben položaj te medsebojne povezave bi bilo treba upoštevati pri izračunu skupne zmogljivosti in nepredvidenih dogodkov na podlagi člena 16(8) Uredbe (EU) 2019/943.
- (53e) Glede na to, da ciprski prenosni sistem ni povezan z nobeno državo članico, se ta država sooča z zelo specifičnimi izzivi pri organizaciji izravnalnih trgov in tržnem naročanju pomožnih storitev. Ciper bi bilo treba izvzeti iz zahtev nekaterih določb člena 40(4) in člena 54(2) Direktive (EU) 944/2019, če bi bilo to potrebno za zagotovitev varnosti sistema v prehodnem obdobju, tj. dokler ciprski prenosni sistem ne bo povezan z drugimi državami članicami s povezovalnimi vodi.

(53f) Za podporo ciljem varstva okolja člen 22(4) Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta določa zahteve glede omejitev emisij CO₂ za mehanizme za zmogljivost. Vendar lahko države članice, ki uporabljajo mehanizme za zmogljivost, odobrene pred začetkom veljavnosti te uredbe, med preходом na brezogljični sistem in zaradi posledic energetske krize izjemoma in za omejeno obdobje odstopajo od te omejitve emisij CO₂. Pri tem pa bi morale biti tako odstopanje omejeno na obstoječo proizvodno zmogljivost, ki je komercialno proizvodnjo začela pred 4. julijem 2019, tj. pred začetkom veljavnosti svežnja za čisto energijo. Države članice bi morale izvesti primarni postopek naročanja, ki bi bil zasnovan tako, da se čim bolj poveča vključitev zmogljivosti, ki izpolnjujejo zahteve glede omejitve emisij CO₂, med drugim z dopuščanjem zadostne rasti cen zmogljivosti za spodbujanje naložb v tako zmogljivost. Če s tem postopkom ne bi bile dosežene potrebne zmogljivosti za odpravo ugotovljenih težav glede zadostnosti, bi bilo treba državam članicam dovoliti, da pripravijo dodaten postopek naročanja, ki bi izpolnjeval vse zahteve iz poglavja IV Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta, razen zahtev glede omejitev emisij CO₂. Proizvodne zmogljivosti, ki ne izpolnjujejo zahtev glede omejitev emisij CO₂, se ne bi smele naročati za obdobje, daljše od enega leta.

- (54) Ukrepi, predvideni s to uredbo, prav tako ne posegajo v uporabo Direktive 2014/65/EU **Evropskega parlamenta in Sveta**²⁴, Uredbe (EU) 2016/1011 **Evropskega parlamenta in Sveta**²⁵ in Uredbe (EU) št. 648/2012 **Evropskega parlamenta in Sveta**²⁶.
- (55) Uredbo (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta²⁷, Uredbo (EU) 2019/943 [...], Direktivo (EU) 2019/944 [...] in Direktivo (EU) 2018/2001 [...] bi bilo treba ustrezno spremeniti.
- (56) Ker ciljev te uredbe, **tj. izboljšati zasnovo povezanega trga električne energije in zlasti preprečiti neupravičeno visoke cene električne energije**, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se lažje dosežejo na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 Pogodbe o Evropski uniji. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenih ciljev –

²⁴ **Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349).**

²⁵ **Uredba (EU) 2016/1011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o indeksih, ki se uporabljajo kot referenčne vrednosti v finančnih instrumentih in finančnih pogodbah ali za merjenje uspešnosti investicijskih skladov, in spremembi direktiv 2008/48/ES in 2014/17/EU ter Uredbe (EU) št. 596/2014 (UL L 171, 29.6.2016, str. 1).**

²⁶ **Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (UL L 201, 27.7.2012, str. 1).**

²⁷ **Uredba (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (UL L 158, 14.6.2019, str. 22).**

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Spremembe Uredbe (EU) 2019/943 [...]

Uredba (EU) 2019/943 se spremeni:

(1) člen 1 se spremeni:

[a] točka (b) se nadomesti z naslednjim:

„(b) določiti osnovna načela za dobro delujoče, povezane trge električne energije, kar bo vsem ponudnikom virov in odjemalcem električne energije omogočilo nediskriminatoren dostop na trg ter omogočilo razvoj terminskih trgov električne energije, da se dobaviteljem in porabnikom omogoči, da se zavarujejo pred tveganjem nestanovitnosti cen električne energije v prihodnosti, okrepi vlogo porabnikov, zagotavlja konkurenčnost na svetovnem trgu ter izboljša prožnost prek prilagajanja odjema, shranjevanja energije in drugih rešitev za izboljšanje prožnosti, ki ne vključujejo fosilnih goriv, zagotavlja energetska učinkovitost, olajša agregiranje porazdeljenega povpraševanja in ponudbe ter omogoči povezovanje trgov in sektorjev ter plačilo za električno energijo iz obnovljivih virov na tržni osnovi;“;

[b] doda se naslednja točka:

„(e) podpreti dolgoročne naložbe v proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in porabnikom omogočiti, da bodo zneski na njihovih računih za energijo manj odvisni od nihanj kratkoročnih cen na trgu električne energije, zlasti cen fosilnih goriv v srednjeročnem in dolgoročnem obdobju.“;

(2) v členu 2 se dodajo naslednje točke: „(72) ‚konica‘ pomeni uro, v kateri naj bi bila na podlagi napovedi operaterjev prenosnih sistemov in, kjer je ustrezno, imenovanih operaterjev trga električne energije bruto poraba električne energije ali veleprodajna cena električne energije za dan vnaprej najvišja, [...] ob upoštevanju izmenjav med območji;

(73) ‚izravnava konic‘ pomeni zmožnost udeležencev na trgu, da zmanjšajo porabo električne energije ob konicah [...] **na zahtevo** operaterja prenosnega sistema;

(74) ‚produkt za izravnavo konic‘ pomeni tržni produkt, prek katerega lahko udeleženci na trgu operaterjem prenosnih sistemov zagotovijo izravnavo konic;

(75) ‚virtualno vozlišče‘ pomeni nefizično regijo, ki zajema več kot eno trgovalno območje, za katero se z uporabo metodologije določi [...] **referenčna** cena;

(76) ‚dvosmerna pogodba na razliko‘ pomeni pogodbo, podpisano med operaterjem naprave za proizvodnjo električne energije in partnerjem, običajno javnim subjektom, ki zagotavlja zaščito minimalnih plačil in omejitev presežnih plačil; [...]

(77) ‚pogodba o nakupu električne energije‘ pomeni pogodbo, v skladu s katero se fizična ali pravna oseba zaveže k nakupu električne energije od proizvajalca električne energije na tržni osnovi;

(78)[...]

(79) ‚namenska **merilna** naprava‘ pomeni napravo, **povezano** [...] s sredstvom ali vgrajeno v sredstvo, ki **zagotavlja** [...] storitve prilagajanja odjema ali storitve za zagotavljanje prožnosti na trgu električne energije ali operaterjem prenosnih sistemov in operaterjem distribucijskih sistemov;

(80) ‚prožnost‘ pomeni sposobnost elektroenergetskega sistema, da se prilagodi spremenljivosti vzorcev proizvodnje in porabe ter razpoložljivosti omrežja v ustreznih časovnih okvirih trga.“;

(2a) v členu 2 se spremeni naslednja točka:

„(22) ‚mehanizem za zmogljivost‘ pomeni ukrep, s katerim se zagotovi doseganje potrebne ravni zadostnosti virov, pri čemer se viri plačajo za njihovo razpoložljivost, vendar to ne vključuje ukrepov, ki se nanašajo na pomožne storitve ali upravljanje prezasedenosti;“;

(3) člen 7 se spremeni:

[a] odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov električne energije ali subjekt, ki ga ti določijo, skupaj organizirajo upravljanje povezanih trgov za dan vnaprej in znotraj dneva v skladu z Uredbo (EU) 2015/1222. Operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov električne energije sodelujejo na ravni Unije ali, kjer je bolj ustrezno, na regionalni ravni, zato da čim bolj povečajo učinkovitost in uspešnost trgovanja z električno energijo za dan vnaprej in znotraj dneva v Uniji. Obveznost sodelovanja ne posega v uporabo konkurenčnega prava Unije. Z vidika njihovih funkcij, ki se nanašajo na trgovanje z električno energijo, so operaterji prenosnih sistemov in imenovani operaterji trgov električne energije **ali subjekt, ki ga imenujejo**, podvrženi regulativnemu nadzoru s strani regulativnih organov na podlagi člena 59 Direktive (EU) 2019/944 ter ACER na podlagi členov 4 in 8 Uredbe (EU) 2019/942.“;

[b] odstavek 2 se spremeni:

(i) točka (c) se nadomesti z naslednjim:

(c) „čim bolj povečajo priložnosti za vse udeležence na trgu, da sodelujejo v trgovanju med območji in znotraj njih, in sicer na nediskriminatoren način ter čim bližje realnemu času v vseh trgovalnih območjih;“;

(ii) vstavi se naslednja točka (ca):

„(ca) so organizirani na tak način, da **kadar koli, tudi po zaprtju trgovanja med območji znotraj dneva**, zagotavljajo souporabo likvidnosti s strani vseh imenovanih operaterjev trga električne energije tako za trgovanje med območji kot tudi za trgovanje znotraj njih. **Zlasti bi morali imenovani operaterji trga električne energije vsa [...] naročila za produkte za dan vnaprej in produkte znotraj dneva oddati [...] v okviru enotnega spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva najpozneje do takrat, ko je v zadevnem trgovalnem območju dovoljeno trgovanje za dan vnaprej in znotraj dneva. Operaterji trga električne energije ne bi smeli organizirati trgovanja s produkti za dan vnaprej in produkti znotraj dneva izven okvira enotnega spajanja trgov za dan vnaprej in znotraj dneva. Ta obveznost velja za imenovane operaterje trga električne energije in, kjer je ustrezno, za podjetja, ki izvajajo neposreden ali posreden nadzor ali kakršno koli pravico nad imenovanim operaterjem trga električne energije, ter za podjetja, ki jih imenovani operater trga električne energije neposredno ali posredno nadzoruje.**“; [...]

(4) vstavijo se naslednji členi [...]:

„Člen 7a

Produkt za izravnavo konic

1. **Če je razglašena kriza zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije v skladu s členom 66a Direktive (EU) 2019/944 in brez poseganja v člen 40(5) in [...] (6) zadevne direktive [...], lahko države članice dovolijo operaterjem sistemov, da naročijo produkte za izravnavo konic, da bi dosegli zmanjšanje povpraševanja po električni energiji v času konic. Takšno naročanje je omejeno na trajanje, določeno v sklepu, sprejetem v skladu s členom 66a(1/.../) Direktive (EU) 2019/944.**
2. Operaterji [...] sistemov, ki želijo naročiti produkt za izravnavo konic, regulativnemu organu zadevne države članice predložijo predlog, v katerem so določeni dimenzioniranje in pogoji za naročilo **in aktivacijo** produkta za izravnavo konic. Predlog operaterja prenosnega sistema izpolnjuje naslednje zahteve:

- (a) dimenzioniranje produkta za izravnavo konic temelji na analizi potrebe po dodatni storitvi, da se zagotovi zanesljivost oskrbe, **njegovega učinka na trg ter njegovih pričakovanih stroškov in koristi**. [...] Pri dimenzioniranju se upoštevajo napoved povpraševanja, napoved električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov energije, [...] napoved drugih virov za zagotavljanje prožnosti v sistemu **in učinek neopranjenega dispečiranja na veleprodajno ceno**. Dimenzioniranje produkta za izravnavo konic je omejeno, da se zagotovi, da **predvideni stroški ne presegajo** [...] **pričakovanih koristi produkta** [...];
- (b) naročilo produkta za izravnavo konic temelji na objektivnih, preglednih in nediskriminatornih merilih ter je omejeno na prilagajanje odjema;
- (c) naročilo produkta za izravnavo konic poteka na podlagi [...] konkurenčnega zbiranja ponudb [...], **ki je lahko stalno**, pri čemer izbira temelji na najnižjih stroških izpolnjevanja vnaprej določenih tehničnih in okoljskih meril;
- (d) pogodbe za naročilo produkta za izravnavo konic se ne sklenejo več kot **teden** pred njegovo aktivacijo[...];

- (e) aktivacija produkta za izravnavo konic ne zmanjša prenosne zmogljivosti med trgovalnimi območji;
 - (f) produkt za izravnavo konic se aktivira **pred začetkom ali v času odprtja** trga za dan vnaprej **in lahko temelji na predhodno določeni ceni električne energije**[...];
 - (g) produkt za izravnavo konic ni povezan z začetkom proizvodnje električne energije **na osnovi fosilnih goriv** za merilnim mestom.
3. Dejansko zmanjšanje porabe, ki je posledica aktiviranja produkta za izravnavo konic, se meri glede na izhodišče, ki odraža pričakovano porabo električne energije brez aktivacije produkta za izravnavo konic. **Kadar se operater prenosnih sistemov odloči za nakup produkta za izravnavo konic v skladu z odstavkom 1**, [...] razvije osnovno metodologijo v posvetovanju z udeleženci na trgu in jo predložijo regulativnemu organu.
4. Regulativni organiodobrijo predlog operaterjev prenosnih sistemov, ki želijo naročiti produkt za izravnavo konic, in osnovno metodologijo, predloženo v skladu z odstavkoma 2 in 3, ali od operaterjev prenosnih sistemov zahtevajo, da predlog spremenijo, če ne izpolnjuje zahtev iz teh odstavkov.

Člen 7b

Namenska merilna [...] naprava

1. [...] Operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov [...] **lahko s privolitvijo končnega odjemalca** uporabljajo podatke iz namenskih merilnih naprav za zaznavnost ter obračun storitev prilagajanja odjema in storitev za zagotavljanje prožnosti, tudi iz sistemov za shranjevanje.
- [...]/2. Če končni odjemalec nima nameščenega pametnega števca ali če njegov pametni števec ne daje potrebnih podatkov za zagotavljanje storitev prilagajanja odjema ali storitev za zagotavljanje prožnosti, tudi prek neodvisnega agregatorja, operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov sprejmejo podatke iz namenske merilne naprave, če so na voljo, za obračun storitev prilagajanja odjema in storitev za zagotavljanje prožnosti, tudi iz sistemov za shranjevanje, in končni odjemalec pri naročanju storitev za zagotavljanje prožnosti ni diskriminiran. Ta obveznost velja od vzpostavitve in ob upoštevanju pravil in zahtev, ki jih določijo države članice v skladu z odstavkom 3.[...]
- [...]/3. Države članice določijo zahteve za postopek potrjevanja podatkov na namenski merilni napravi, da se preveri in zagotovi kakovost zadevnih podatkov.“;

(5) člen 8 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

1. „Imenovani operaterji trgov električne energije dopustijo, da udeleženci na trgu z energijo trgujejo čim bližje realnemu času in vsaj do časa zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva. Do 1. januarja 2026/.../ čas zaprtja trgovanja med območji na trgu znotraj dneva ne nastopi prej kot 30 minut pred realnim časom. **Regulativni organ posamezne države članice lahko na zahtevo zadevnega operaterja prenosnega sistema odobri odstopanje od zahteve iz prvega pododstavka do 1. januarja 2029. Taka zahteva se predloži zadevnemu regulativnemu organu in vključuje:**

a) oceno učinka, iz katere je razvidna potreba po odstopanju, na podlagi tveganja za zanesljivost oskrbe in ob upoštevanju povratnih informacij udeležencev na trgu in imenovanih operaterjev trga električne energije, ter

b) akcijski načrt za skrajšanje časa zaprtja trgovanja med območji znotraj dneva na 30 minut najpozneje do 1. januarja 2029.

Regulativni organ lahko na zahtevo zadevnega operaterja prenosnega sistema odobri nadaljnje odstopanje od zahteve iz prvega pododstavka za največ tri leta od izteka obdobja iz drugega pododstavka. Zahteva operaterja prenosnega sistema se predloži nacionalnemu regulativnemu organu zadevnega operaterja prenosnega sistema, ENTSO za električno energijo in ACER najpozneje do 1. januarja 2028 in vključuje:

(a) novo oceno učinka, ki utemeljuje potrebo po nadaljnjem odstopanju, na podlagi tveganj za zanesljivost oskrbe in ob upoštevanju povratnih informacij udeležencev na trgu in imenovanih operaterjev trga električne energije,

(b) revidiran akcijski načrt za skrajšanje časa zaprtja trgovanja med območji znotraj dneva na 30 minut do datuma, do katerega se zahteva podaljšanje, in najpozneje do datuma, do katerega se zahteva odstopanje.

ACER v šestih mesecih od prejema zahteve za tako nadaljnje odstopanje izda mnenje o čezmejnem učinku nadaljnjega odstopanja iz tretjega pododstavka. Zadevni regulativni organ ta mnenja upošteva pred odločitvijo o zahtevi za nadaljnje odstopanje.“;

(b) odstavek 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. „Imenovani operaterji trgov električne energije zagotovijo produkte za trgovanje na trgih za dan vnaprej in znotraj dneva, ki so dovolj majhni, z najmanjšo velikostjo ponudb 100 kW ali manj, da omogočajo učinkovito vključitev prilagajanja odjema, shranjevanja energije in majhnih proizvajalcev električne energije iz obnovljivih virov, tudi z neposrednim sodelovanjem odjemalcev.“;

[6] člen 9 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 9

Terminski trgi

1. **[...]/Zasnova terminskega trga Unije temelji na regionalnih virtualnih vozliščih, podprtih z vsaj dolgoročnimi pravicami do prenosa, ki jih izdajo operaterji prenosnih sistemov/.../, kar omogoča varovanje pred cenovnimi tveganji na vseh trgovalnih območjih.**
2. **24 mesecev po [začetek veljavnosti te uredbe] Komisija po opravljeni oceni učinka sprejme izvedbeni akt v skladu s členom 59, s katerim določi zasnovo iz odstavka 1. Ta izvedbeni akt zlasti:**
 - (a) **vključuje metodologijo za opredelitev geografskega območja **regionalnih** virtualnih vozlišč [...], vključno s trgovalnimi območji, ki sestavljajo ta vozlišča, da se čim bolj poveča korelacija cen med referenčnimi cenami in cenami na trgovalnih območjih, ki sestavljajo regionalna virtualna vozlišča;**
 - (b) **vključuje metodologijo za izračun referenčnih cen za **regionalna** virtualna vozlišča [...], katere cilj je čim bolj povečati korelacije med referenčno ceno in cenami na trgovalnih območjih, ki sestavljajo **regionalno** virtualno vozlišče; ta metodologija [...] temelji na vnaprej določenih objektivnih merilih;**

- (c) vključuje opredelitev dolgoročnih finančnih pravic do prenosa **med** [...] trgovalnimi območji **in** [...] **regionalnimi** virtualnimi vozlišči [...] **kot finančne obveznosti, da se udeležencem na trgu omogoči, da se zaščitijo pred izpostavljenostjo pozitivnim in negativnim cenovnim razponom, tudi glede obsega in zapadlosti;**
- (d) čim bolj povečuje priložnosti za trgovanje za produkte za varovanje pred tveganji, ki se nanašajo na **regionalna** virtualna vozlišča za terminski trg, in za dolgoročne pravice do prenosa s trgovalnih območij na **regionalna** virtualna vozlišča **ter** [...]
- (e) **določa, kako enotna platforma za dodeljevanje iz odstavka 3 ponuja dodeljevanje in olajšuje trgovanje z dolgoročnimi pravicami do prenosa.**

3. **Enotna platforma za dodeljevanje, vzpostavljena v skladu z Uredbo (EU) 2016/1719, deluje kot subjekt, ki ponuja dodeljevanje in olajšuje trgovanje z dolgoročnimi pravicami do prenosa v imenu operaterjev prenosnih sistemov [...]. Ima pravno obliko iz Priloge II k Direktivi (EU) 2017/1132 Evropskega parlamenta in Sveta²⁸.**

2. [...]

3. [...]

²⁸ **Direktiva (EU) 2017/1132 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. junija 2017 o določenih vidikih prava družb (UL L 169, 30.6.2017, str. 46).**

4. [...] [...] [...] [...]

5. Kadar regulativni organ meni, da za udeležence na trgu ni dovolj priložnosti za varovanje pred tveganji, in po posvetovanju z ustreznimi pristojnimi organi za finančni trg, če terminski trgi zadevajo finančne instrumente, kot so opredeljeni v členu 4(1), **točka 15, [...]** **Direktive 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta**²⁹, lahko od borz električne energije ali operaterjev prenosnih sistemov zahteva, da izvedejo dodatne ukrepe, kot so dejavnosti vzdrževanja trga, za izboljšanje likvidnosti terminskega trga.
6. Pod pogojem, da izpolnjujejo konkurenčno pravo Unije in določbe Direktive (EU) 2014/65 ter Uredbe (EU) št. 648/2012 **Evropskega parlamenta in Sveta**³⁰ in Uredbe (EU) št. 600/2014 **Evropskega parlamenta in Sveta**³¹, lahko operaterji trga [...] razvijajo terminske produkte za varovanje pred tveganji, vključno s terminskimi produkti za dolgoročno varovanje pred tveganji, da se udeležencem na trgu, vključno z lastniki naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, zagotovijo ustrezne možnosti za varovanje pred finančnimi tveganji zaradi cenovnih nihanj. Države članice ne zahtevajo, da se takšne dejavnosti za varovanje pred tveganji lahko omejijo na trgovanje znotraj države članice ali trgovalnega območja.“;

²⁹ Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349).

³⁰ Uredba (EU) št. 648/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o izvedenih finančnih instrumentih OTC, centralnih nasprotnih strankah in repozitorijih sklenjenih poslov (UL L 201, 27.7.2012, str. 1).

³¹ Uredba (EU) št. 600/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov in spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 (UL L 173, 12.6.2014, str. 84).

(7) člen 18 se spremeni:

[a] odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Tarifne metodologije odražajo fiksne stroške operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov ter upoštevajo naložbe v osnovna sredstva in operativne odhodke, da se zajamejo ustrezne spodbude operaterjem prenosnih sistemov in operaterjem distribucijskih sistemov na kratki in na dolgi rok, vključno s predhodnimi naložbami, da bi se povečala učinkovitost, tudi energetska, spodbudili povezovanje trgov, **vključevanje obnovljivih virov energije** in zanesljivost oskrbe, podprle uporaba storitev za zagotavljanje prožnosti, učinkovite **in pravočasne** naložbe, vključno z rešitvami za optimizacijo obstoječega omrežja in **omogočanje prožnosti brez fosilnih goriv, vključno s** prilagajanjem odjema in **shranjevanjem energije**, ter povezane raziskovalne dejavnosti, in da bi se omogočile inovacije v interesu porabnikov na področjih, kot so digitalizacija, storitve za zagotavljanje prožnosti in medsebojne povezave.“;

[b] odstavek 8 se nadomesti z naslednjim:

„8. Metodologije za prenosne in distribucijske tarife zagotovijo spodbude operaterjem prenosnih sistemov in operaterjem distribucijskih sistemov za najbolj stroškovno učinkovito obratovanje in razvoj njihovih omrežij, tudi z naročanjem storitev. V ta namen regulativni organi povezane stroške priznajo kot upravičene, jih vključijo v prenosne in distribucijske tarife ter **po potrebi** določijo cilje uspešnosti, da se operaterje prenosnih sistemov in operaterje distribucijskih sistemov spodbudi k povečanju učinkovitosti v njihovih omrežjih, vključno z energetske učinkovitostjo, uporabo storitev za zagotavljanje prožnosti ter razvojem pametnih omrežij in sistemov naprednega merjenja,“;

[c] v odstavku 9 se točka (f) nadomesti z naslednjim:

„(f) metode za zagotavljanje preglednosti pri določanju in oblikovanju tarif, vključno s predhodnimi naložbami,“;

[d] v odstavku 9 se doda naslednja točka [...]:

„(i) spodbude za učinkovite naložbe v omrežja, vključno z viri prožnosti in prožnimi sporazumi o priključitvi.“;

[8] v členu 19 se odstavek 2 spremeni:

[a] točka (b) se nadomesti z naslednjim:

„(b) ohranjanje ali povečanje zmogljivosti med območji prek optimizacije uporabe obstoječih povezovalnih vodov z usklajenimi popravnimi ukrepi, kjer je to ustrezno, ali kritje stroškov, ki nastanejo zaradi naložb v omrežja, ki so pomembna za zmanjšanje preobremenjenosti povezovalnih vodov, ali“;

[b] doda se naslednja točka [...]:

„(c) nadomestilo upravljavcem naprav za proizvodnjo **električne energije iz obnovljivih virov** na morju na trgovalnem območju na morju, **ki je neposredno povezano z dvema ali več [.../ trgovalnimi območji**, če se je dostop do medsebojno povezanih trgov zmanjšal tako, **da upravljavec naprav za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov ne more izvažati svojih zmogljivosti za proizvodnjo električne energije na trg, in se je – kjer je relevantno – temu ustrezno znižala cena na trgovalnem območju na morju v primerjavi s tem, da do zmanjšanja zmogljivosti ne bi prišlo. Nadomestilo se uporablja, kadar eden ali več operaterjev prenosnih sistemov ni dalo na voljo [.../ zmogljivosti, dogovorjenih v sporazumu o priključitvi, [.../ na povezovalnem daljnovodu ali ni dalo na voljo zmogljivosti na kritičnih elementih omrežja v skladu s pravili za izračun zmogljivosti iz člena 16(8) Uredbe (EU) 2019/943[.../]. To nadomestilo na letni ravni ne presega skupnega prihodka od prezasedenosti, ustvarjenega na povezovalnih daljnovodih med zadevnimi [.../ trgovalnimi območji [.../**“;

[9] vstavi se naslednje poglavje [...]:

„Poglavje IIIa

Posebne naložbene spodbude za doseganje ciljev Unije glede razogljčenja

Člen 19a

Pogodbe o nakupu električne energije

1. Države članice **brez poseganja v Direktivo (EU) 2018/2001 [...]** spodbujajo uporabo pogodb o nakupu električne energije, **med drugim z odpravo neupravičenih ovir in nesorazmernih ali diskriminatornih postopkov ali plačil**, da bi zagotovile predvidljivost cen in [...] dosegle cilje iz svojega celovitega nacionalnega energetskega in podnebnega načrta v zvezi z [...] **razsežnostjo** razogljčenja iz člena 4, točka (a), Uredbe (EU) 2018/1999, hkrati pa ohranile konkurenčne in likvidne trge električne energije.
2. Države članice zagotovijo, da so instrumenti [...] za zmanjšanje finančnih tveganj, povezanih z neplačevanjem s strani odjemalcev v okviru pogodb o nakupu električne energije, vzpostavljeni in dostopni odjemalcem, ki se soočajo z ovirami za vstop na trg pogodb o nakupu električne energije in niso v finančnih težavah [...]. **Taki instrumenti lahko med drugim vključujejo državne jamstvene sheme po tržnih cenah, zasebna jamstva ali instrumente, ki združujejo povpraševanje po pogodbah o nakupu električne energije, v skladu z ustreznim pravom Unije.** V ta namen **lahko** države članice upoštevajo **ustrezne instrumente** [...] na ravni Unije. Države članice **lahko** določijo, na katere kategorije odjemalcev se ti instrumenti nanašajo, pri čemer uporabijo nediskriminatorna merila.

3. **Brez poseganja v člena 107 in 108 PDEU** jamstvena shema za pogodbe o nakupu električne energije, [...] če jo podpira država članica, vključuje določbe za preprečevanje zmanjševanja likvidnosti na trgih električne energije in ne zagotavlja podpore za nakup energije, proizvedene iz fosilnih goriv.
4. [...] Programi podpore za električno energijo iz obnovljivih virov [...] omogočajo sodelovanje projektov, ki del električne energije rezervirajo za prodajo prek pogodbe o nakupu električne energije ali drugih tržnih ureditev.
5. **Države članice si pri oblikovanju takih programov podpore** [...] prizadevajo za uporabo ocenjevalnih meril, da bi spodbudile **ponudnike, da olajšajo** dostop [...] odjemalcem, ki se soočajo z ovirami za vstop na trg **pogodb o nakupu električne energije, pod pogojem, da to ne vpliva negativno na konkurenčnost trga.** Taka merila za ocenjevanje lahko zlasti dajejo prednost ponudnikom, ki predložijo podpisano pogodbo o nakupu električne energije ali zavezo, da bodo podpisali pogodbo o nakupu električne energije za del proizvodnje projekta od enega ali več potencialnih kupcev, ki se soočajo z ovirami za vstop na trg pogodb o nakupu električne energije.
- 6/[...]. V pogodbah o nakupu električne energije se navede trgovalno območje dobave in odgovornost za zagotovitev pravic do prenosa med trgovalnimi območji v primeru spremembe trgovalnega območja v skladu s členom 14.
- 7/[...]. V pogodbah o nakupu električne energije se določijo pogoji, pod katerimi lahko odjemalci in proizvajalci izstopijo iz navedenih pogodb, kot so kakršne koli veljavne izstopne pristojbine in odpovedni roki, v skladu s konkurenčnim pravom Unije.

Člen 19b

Neposredni programi zaščite cen za nove naložbe v proizvodnjo

1. [...] Neposredni programi zaščite cen za nove naložbe v proizvodnjo električne energije iz virov, navedenih v odstavku 2, so v obliki [...] dvosmerne pogodbe na razliko. Nove naložbe v proizvodnjo električne energije vključujejo naložbe v nove naprave za proizvodnjo električne energije **ali** [...] naložbe, katerih cilj je **v veliki meri**:
 - a) nadomestiti stare zmogljivosti z novo pri obstoječih napravah za proizvodnjo električne energije;
 - b) **povečati njihove zmogljivosti; ali**
 - c) [...] podaljšati njihovo življenjsko dobo.

Neposredni programi zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko se oblikujejo tako, da ohranjajo spodbude za učinkovito obratovanje naprave za proizvodnjo električne energije in njeno sodelovanje na trgih električne energije, zlasti [...] da bi se odražale tržne razmere.

Prvi pododstavek se uporablja za pogodbe v okviru neposrednih programov zaščite cen za nove naložbe v proizvodnjo, sklenjene tri [...] leta po [datum začetka veljavnosti te uredbe]. Za projekte v zvezi s hibridnimi sredstvi na morju, povezanimi z dvema ali več trgovalnimi območji, prehodno obdobje traja pet let po [datum začetka veljavnosti te uredbe].

2. Odstavek 1 se uporablja za nove naložbe v proizvodnjo električne energije iz naslednjih virov:

- (a) vetrna energija;
- (b) sončna energija,
- (c) geotermalna energija;
- (d) vodna energija brez akumulacije;
- (e) jedrska energija.

3. **Prihodki, ki izvirajo iz [...]** neposrednih programov zaščite cen v obliki dvosmernih pogodb na razliko, **ali enakovredna finančna vrednost teh prihodkov** se [...]

(a)[...]/[...] razdelijo končnim odjemalcem. [...]

Ne glede na zahtevo iz prvega pododstavka se lahko prihodki ali enakovredna finančna vrednost teh prihodkov uporabijo tudi za financiranje stroškov neposrednih programov zaščite cen ali naložb za znižanje stroškov električne energije za končne odjemalce [...];

(b)[...]/[...]/Prihodki [...], razdeljeni **končnim odjemalcem, ki so podjetja**, zajemajo vsa podjetja sorazmerno z njihovim deležem porabe (enako nadomestilo na porabljen MWh). **Delež [...]** prihodkov, **razdeljenih končnim odjemalcem**, ki se lahko razdeli podjetjem, ne presega skupnega deleža porabe električne energije vseh podjetij. **To ne posega v člena 107 in 108 PDEU.**

(c)[...] [...] Razdelitev prihodkov končnim odjemalcem [...] **je** zasnovana tako, da [...] **ohranja** spodbude za [...] zmanjšanje porabe ali njeno preusmerjanje v obdobja, ko so cene električne energije nizke, in da ne ogroža konkurence med dobavitelji električne energije.[...]

4. **V skladu s tretjim pododstavkom člena 4(3) Direktive (EU) 2018/2001 lahko države članice manjše obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov in demonstracijske projekte izvzamejo iz obveznosti iz odstavka 1.**

Člen 19c

Ocena potreb po prožnosti

1. Regulativni organ [...] ali drug organ ali subjekt, ki ga imenuje država članica, najpozneje eno leto po tem, ko ACER odobri metodologijo v skladu z odstavkom 6 tega člena, in nato vsaki dve leti [...] sprejme poročilo o potrebi po prožnosti [...] sistema za obdobje najmanj petih let glede na potrebo po stroškovno učinkovitem doseganju zanesljivosti oskrbe in razogljičenju elektroenergetskega sistema, pri čemer upošteva povezovanje različnih sektorjev in povezanost trga električne energije. V poročilu [...] se upoštevajo evropska ocena zadostnosti virov in nacionalne ocene zadostnosti v skladu s členom 20 te uredbe [...]. Poročilo temelji na podatkih in analizah, ki jih zagotovijo operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov zadevne države članice v skladu z odstavkom 3 [...] in z uporabo metodologije iz odstavka 4 [...], ter, kadar je to ustrezno utemeljeno, na dodatnih podatkih in analizi. Če je država članica v ta namen imenovala operaterja prenosnega sistema, regulativni organ odobri ali spremeni poročilo.
2. V poročilu se najmanj:
 - (a) [...] oceni [...] potreba po prožnosti [...], vsaj na sezonski, dnevni in urni osnovi, za vključitev električne energije iz obnovljivih virov v elektroenergetski sistem;

- (b) [...] obravnava [...] potencial **virov** za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, kot sta prilagajanje odjema in shranjevanje **energije, vključno z agregiranjem [...] in medsebojnim povezovanjem**, za izpolnitev te potrebe, tako na ravni prenosa kot distribucije; [...]
 - (c) **ocenijo ovire za prožnost na trgu in predlagajo ustrezne blažitvene ukrepe [...] ter**
 - (d) **upoštevata prožnost, ki naj bi bila na voljo v drugih državah članicah.**
3. Operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov vsake države članice regulativnemu organu **ali, če je ustrezno, organu ali subjektu iz odstavka 1** predložijo podatke in analize, potrebne za pripravo poročila iz odstavka 1. **Regulativni organ ali, če je ustrezno, organ ali subjekt iz odstavka 1 lahko v ustrezno utemeljenih primerih od operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov zahteva, da poleg zahtev iz odstavka 4 zagotovijo dodatne informacije za poročilo.**
4. ENTSO za električno energijo in telo EU ODS usklajujeta operaterje prenosnih sistemov in operaterje distribucijskih sistemov v zvezi s podatki in analizami, ki jih je treba zagotoviti v skladu z odstavkom 2. Zlasti:
- (a) opredelita vrsto **in obliko** podatkov [...], ki jih operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov predložijo regulativnim organom;
 - (b) razvijeta metodologijo za analizo potreb po prožnosti, ki jo pripravijo operaterji prenosnih sistemov in operaterji distribucijskih sistemov, pri čemer upoštevata vsaj vse **razpoložljive [...] vire [...] in načrtovane naložbe v [...] medsebojne povezave in prožnost na [...] ravni prenosa in distribucije ter potrebo po razogljičenju elektroenergetskega sistema.**

5. ENTSO za električno energijo in telo EU ODS tesno sodelujeta pri usklajevanju operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev distribucijskih sistemov.
6. [...] ENTSO za električno energijo in telo EU ODS **najpozneje devet mesecev po začetku veljavnosti [.../ te uredbe [.../** ACER skupaj predložita predlog v zvezi z vrsto in obliko podatkov, ki jih je treba predložiti regulativnim organom, ter metodologijo iz odstavka 4[.../. ACER ta predlog v treh mesecih po njegovem prejemu odobri ali ga spremeni. V slednjem primeru se ACER pred sprejetjem sprememb posvetuje z ENTSO za električno energijo in telesom EU ODS. Sprejeti predlog se objavi na spletnem mestu ACER.
7. Regulativni organi [...] **ali, če je ustrezno, organ ali subjekt iz odstavka 1** predložijo poročila iz odstavka 1 ACER in jih objavijo. ACER v 12 mesecih po prejemu poročil izda poročilo o njihovi analizi in priporočila glede vprašanj čezmejnega pomena v zvezi z ugotovitvami regulativnih organov, [...] **ali, če je ustrezno, organa ali subjekta iz odstavka 1, vključno s priporočili glede odprave ovir za vstop virov za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv.**

Člen 19d

Okvirni nacionalni cilji za zagotavljanje **prožnosti brez fosilnih goriv** [...]

Vsaka država članica [...] **najpozneje šest mesecev po predložitvi poročila v skladu s členom 19c(1) te uredbe na podlagi tega poročila** opredeli okvirni nacionalni cilj za **zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, zlasti [...] prilagajanje odjema in shranjevanje energije. Države članice lahko ta cilj dosežejo z odpravo opredeljenih tržnih ovir ali tako, da izkoristijo ugotovljeni potencial virov za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv.** Ta okvirni nacionalni cilj se odraža tudi v celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrti držav članic v zvezi z razsežnostjo „notranji trg energije“ v skladu s členi 3, 4 in 7 Uredbe (EU) 2018/1999 ter v njihovih celovitih dveletnih poročilih o napredku v skladu s členom 17 Uredbe (EU) 2018/1999. **Države članice lahkočasne okvirne cilje opredelijo pred prvo predložitvijo poročila v skladu s členom 19c(1) te uredbe.**

Člen 19e

Programi za podporo zagotavljanju prožnosti **brez fosilnih goriv**

1. **Kadar [...] naložbe v zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv[...] ne zadostujejo za izpolnitev okvirnega nacionalnega cilja [...] ali, če je ustrezno, začasnih okvirnih ciljev, opredeljenih v skladu s členom 19d, lahko države članice [...] brez poseganja v člena 12 in 13[...] uporabijo programe za podporo zagotavljanju prožnosti brez fosilnih goriv, ki jih sestavljajo plačila za razpoložljivo zmogljivost za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv.**
2. **[...]**
32. **[...]**

43. [...]

2. **Možnost, da države članice uporabijo ukrepe v skladu z odstavkom 1, jim ne preprečuje, da svoje okvirne cilje iz člena 19d izpolnijo na druge načine.**

Člen 19f

Načela zasnove programov za podporo zagotavljanju prožnosti **brez fosilnih goriv**

Programi za podporo [...] zagotavljanju prožnosti **brez fosilnih goriv**, ki jih države članice uporabljajo v skladu s členom 19e(1[...]):

- (a) ne presegajo tistega, kar je potrebno za stroškovno učinkovito [...] **doseganje okvirnega nacionalnega cilja ali, če je ustrezno, začasnih okvirnih ciljev, opredeljenih v skladu s členom 19d;**
- (b) so omejeni na nove naložbe v **vire** za zagotavljanje prožnosti brez fosilnih goriv, kot sta prilagajanje odjema in skladiščenje **energije**;
- (c) ne smejo biti povezani z začetkom proizvodnje na osnovi fosilnih goriv za merilnim mestom;
- (d) ponudnike zmogljivosti izberejo z odprtim, preglednim, konkurenčnim, nediskriminatornim in stroškovno učinkovitim postopkom;

- (e) preprečujejo neupravičena izkrivljanja učinkovitega delovanja trgov električne energije, vključno z ohranjanjem spodbud za učinkovito delovanje in cenovnih signalov, ter izpostavljenost nihanjem cen in tržnemu tveganju;
- (f) spodbujajo povezovanje na trgu električne energije na tržen in tržno odziven način, ob izogibanju nepotrebnih izkrivljanj trgov električne energije ter ob upoštevanju tako morebitnih stroškov povezovanja sistema, kot tudi stabilnosti omrežja;
- (g) določajo minimalno raven udeležbe na trgu v smislu aktivirane energije, pri čemer se upoštevajo tehnične posebnosti **sredstva za zagotavljanje prožnosti** [...];
- (h) uporabljajo ustrezne kazni za ponudnike zmogljivosti, ki ne spoštujejo minimalne ravni udeležbe na trgu iz točke (g) ali ki ne upoštevajo učinkovitih spodbud za delovanje in cenovnih signalov **iz točke (e)**;
- (i) ...;

(9a) člen 21 se spremeni:

[a] odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice lahko pri izvajanju ukrepov iz člena 20(3) te uredbe v skladu s členi 107, 108 in 109 PDEU uvedejo mehanizme za zmogljivost.“;

[b] odstavek 7 se črta;

[c] odstavek 8 se nadomesti z naslednjim:

„8. Komisija odobri mehanizme za zmogljivost za obdobje največ 10 let. Obseg odrejenih zmogljivosti se zmanjša na podlagi načrtov za izvedbo iz člena 20. Države članice nadaljujejo z uporabo načrta za izvedbo po uvedbi mehanizma za zmogljivost.“;

(9b) v členu 22(1) se točka (a) črta;

(10) v členu 37(1) se točka (a) nadomesti z naslednjim:

„(a) izvajanje usklajenega izračuna zmogljivosti v skladu z metodologijami, razvitimi skladno s smernicami za terminsko dodeljevanje zmogljivosti, smernicami za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti ter smernicami za izravnavo električne energije, sprejetimi na podlagi člena 18(5) Uredbe (ES) št. 714/2009;“;

(11) člen 50 se spremeni:

(a)] vstavi se naslednji odstavek [...]:

„4a. Operaterji prenosnih sistemov na jasn in pregleden način objavijo informacije o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve na njihovih območjih delovanja, tudi na preobremenjenih območjih, če so mogoče prožne priključitve za shranjevanje energije, in te informacije redno ter najmanj štirikrat letno posodablajo.

Operaterji prenosnih sistemov uporabnikom sistema zagotovijo tudi jasne in pregledne informacije o statusu in obravnavi njihovih zahtev za priključitev. Take informacije zagotovijo v treh mesecih od predložitve zahteve.“;

(12) v členu 57 se doda naslednji odstavek [...]:

„3. Operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov med seboj sodelujejo pri doslednem objavljanju informacij o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve na njihovem območju delovanja, ter pri zagotavljanju zadostne in podrobne prepoznavnosti razvijalcem novih energetske projektov in drugim morebitnim uporabnikom omrežja.“;

(13) v členu 59(1) se točka (b) nadomesti z naslednjim:

„(b) pravila za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti v skladu s členom 6 Direktive (EU) 2019/944 ter členi 7 do 10, 13 do 17, 19 in 35 do 37 te uredbe, vključno s pravili v zvezi z metodologijami in postopki izračuna zmogljivosti za dan vnaprej in znotraj dneva ter terminske zmogljivosti, modeli omrežja, konfiguracijo trgovalnih območij, prerazporejanjem in nasprotnim trgovanjem, algoritmi trgovanja, enotnim spajanjem trgov za dan vnaprej in znotraj dneva, vključno z možnostjo, da ga upravlja en sam subjekt, čvrstostjo dodeljene prenosne zmogljivosti med območji, razdeljevanjem prihodka od prezasedenosti, **regionalnimi virtualnimi vozlišči za terminski trg, dodeljevanjem dolgoročnih finančnih pravic do prenosa prek enotne platforme za dodeljevanje in olajševanjem trgovanja z njimi** [...], varovanjem pred tveganjem pri prenosu med trgovalnimi območji, postopki imenovanja ter povrnitvijo stroškov v zvezi z dodeljevanjem zmogljivosti in upravljanjem prezasedenosti;“;

(13a) v členu 64 se doda naslednji odstavek:

„2a. Z odstopanjem od člena 6(9), (10) in (11) lahko Estonija, Latvija in Litva sklenejo finančne pogodbe za izravnalno moč do pet let pred dobavo izravnalne moči. Take pogodbe ne smejo trajati dlje kot osem let po pridružitvi Estonije, Latvije in Litve sinhronemu območju celinske Evrope.

Nacionalni regulatorji Estonije, Latvije in Litve lahko svojim domačim operaterjem prenosnih sistemov dovolijo, da dodeljujejo prenosno zmogljivost med trgovalnimi območji po tržnem postopku, kot je opisan v členu 41 Uredbe Komisije (EU) 2017/2195, brez količinskih omejitev, in sicer do šest mesecev po tem, ko je sooptimirani postopek dodeljevanja v celoti uveden in delujoč v skladu z odstavkom 3 člena 38 Uredbe Komisije (EU) 2017/2195.“;

(13ab) v členu 64 se vstavi naslednji odstavek:

„2c. Z odstopanjem od člena 22(4)(b) se lahko proizvodna zmogljivost, ki je začela s komercialno proizvodnjo pred 4. julijem 2019 in ki oddaja več kot 550 g CO₂ od fosilnih goriv na kWh električne energije, ob upoštevanju členov 107 in 108 PDEU izjemoma uporablja in prejema plačila ali odobritev za prihodnja plačila iz mehanizma za zmogljivost, ki ga je Komisija odobrila pred začetkom veljavnosti te uredbe, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) država članica je izvedla konkurenčni postopek zbiranja ponudb v skladu z določbami člena 22, katerega cilj je čim bolj povečati vključitev ponudnikov zmogljivosti, ki izpolnjujejo zahteve iz člena 22(4);

(b) obseg zmogljivosti, ponujen v okviru konkurenčnega postopka zbiranja ponudb iz točke (a), ne zadostuje za odpravo težav glede zadostnosti, ugotovljenih v skladu s členom 20(1), v pogodbenem obdobju, zajetem v navedenem postopku zbiranja ponudb;

(c) proizvodna zmogljivost, ki oddaja več kot 550 g CO₂ od fosilnih goriv na kWh električne energije, uporablja in prejema plačila ali odobritev za prihodnja plačila v obdobju, ki ni daljše od enega leta, in se nabavi na podlagi dodatnega postopka naročanja, ki izpolnjuje vse zahteve iz člena 22, razen zahtev iz točke (b) odstavka 4.

Odstopanje v skladu s tem odstavkom se lahko uporablja do 31. decembra 2028.“;

(13ac) v členu 66 se doda nov odstavek:

„7. Z odstopanjem od člena 40(4) in člena 54(2) lahko Ciper svojemu operaterju prenosnega sistema dovoli, da ima v lasti, razvija, vodi in upravlja objekte za shranjevanje energije, in sicer brez odprtega, preglednega in nediskriminatornega razpisnega postopka.

Odstopani od člena 40(4) in člena 54(2) se uporabljata, dokler prenosni sistem na Cipru ni priključen na prenosne sisteme drugih držav članic prek povezovalnih vodov.“;

(13b) v členu 69 se doda naslednji odstavek 1a:

„1a. Komisija [...] najpozneje en mesec po začetku veljavnosti te uredbe Evropskemu parlamentu in Svetu predloži podrobno poročilo z oceno možnosti za racionalizacijo in poenostavitev postopka za uporabo mehanizmov za zmogljivost v skladu s poglavjem IV te uredbe, da se zagotovi, da lahko države članice pravočasno obravnavajo pomisleke glede zadostnosti. V zvezi s tem Komisija zahteva, da Agencija spremeni metodologijo za evropsko oceno zadostnosti virov iz člena 23 v skladu s postopkom iz členov 23 in 27, kot je ustrezno.

Komisija [...] najpozneje en mesec po začetku veljavnosti te uredbe in po posvetovanju z državami članicami pripravi predloge za poenostavitev postopka ocenjevanja mehanizmov za zmogljivost, kot je ustrezno.“;

(14) doda se naslednji člen [...]:

„Člen 69 a

Interakcija s finančno zakonodajo Unije

Ta uredba v ničemer ne odstopa od določb Direktive (EU) 2014/65, Uredbe (EU) št. 648/2012 in Uredbe (EU) št. 600/2014, kadar udeleženci na trgu ali operaterji trga opravljajo dejavnosti, povezane s finančnimi instrumenti, zlasti kot so opredeljeni v členu 4(1), **točka 15**, [...] Direktive (EU) 2014/65.“;

(15) v Prilogi I se točka 1.2 nadomesti z naslednjim:

„1.2. Usklajen izračun zmogljivosti se izvaja za vse časovne okvire dodeljevanja.“.

Člen 2

[Člen 2 bo ločen od te uredbe o spremembi in bo postal samostojna direktiva za spremembo direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 – besedilo predstavljeno za člen 5].

Člen 3

[Člen 3 bo ločen od te uredbe o spremembi in bo postal samostojna direktiva za spremembo direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/944 – besedilo predstavljeno za člen 5].

Člen 4

Spremembe Uredbe (EU) 2019/942 [...]

Uredba (EU) 2019/942 se spremeni:

(1) člen 2 se spremeni:

(a) točka (a) se nadomesti z naslednjim:

„izdaja mnenja in priporočila, naslovljena na operaterje prenosnih sistemov, ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, telo EU ODS, enotno platformo za dodeljevanje, vzpostavljeno v skladu z Uredbo **Komisije** (EU) 2016/1719³², **po potrebi na subjekt, imenovan za upravljanje povezanih trgov za dan vnaprej in znotraj dneva**, regionalne koordinacijske centre in imenovane operaterje trga električne energije L...L“;

³² Uredba Komisije (EU) 2016/1719 z dne 26. septembra 2016 o določitvi smernic za terminsko dodeljevanje zmogljivosti (UL L 259, 27.9.2016, str. 42).

(b) točka (d) se nadomesti z naslednjim:

„(d) sprejema posamezne odločitve o zagotovitvi informacij v skladu s členom 3(2), členom 7(2), točka (b), in členom 8, točka (c), o odobritvi metodologij in pogojev v skladu s členom 4(4) ter členom 5(2), (3) in (4), o pregledih trgovalnih območij iz člena 5(7), o tehničnih vprašanjih iz člena 6(1), o arbitraži med regulatorji v skladu s členom 6(10), v zvezi z regionalnimi koordinacijskimi centri iz člena 7(2), točka (a), o odobritvi in spremembi metodologij in izračunov ter tehničnih specifikacij iz člena 9(1), o odobritvi in spremembi metodologij iz člena 9(3), o izvzetjih iz člena 10, o infrastrukturi iz člena 11, točka (d), o zadevah v zvezi s celovitostjo in preglednostjo veleprodajnega trga v skladu s členom 12, [...] ter o odobritvi in spremembi predlogov ENTSO za električno energijo in telesa EU ODS v zvezi z metodologijo za podatke in analizo, ki jih je treba zagotoviti v zvezi s potrebami po prožnosti, v skladu s členom 5(10).“;

(2) v členu 3(2) se doda naslednji [...] pododstavek:

„Ta odstavek se uporablja tudi za enotno platformo za dodeljevanje, vzpostavljeno v skladu z Uredbo (EU) 2016/1719, **in po potrebi za subjekt, imenovan za upravljanje povezanih trgov za dan vnaprej in znotraj dneva.**“;

(3) v členu 4 se doda naslednji odstavek [...]:

„9. Odstavki 6, 7 in 8 se uporabljajo tudi za enotno platformo za dodeljevanje, vzpostavljeno v skladu z Uredbo (EU) 2016/1719, **in po potrebi za subjekt, imenovan za upravljanje povezanih trgov za dan vnaprej in znotraj dneva.**“;

(4) v členu 5(8) se doda naslednji [...] pododstavek:

„ACER spremlja enotno platformo za dodeljevanje, vzpostavljeno v skladu z Uredbo (EU) 2016/1719, **in po potrebi subjekt, imenovan za upravljanje povezanih trgov za dan vnaprej in znotraj dneva.**“;

(5)[...]

„9[...]

(6) v členu 5 [...] se doda naslednji [...] odstavek:

„10. ACER odobri in po potrebi spremeni skupni predlog ENTSO za električno energijo in telesa EU ODS o metodologiji za podatke in analizo, ki jih je treba zagotoviti v zvezi s potrebami po prožnosti, v skladu s členom 19c[...]/(4[...]) Uredbe (EU) 2019/943.“;

(6a) v členu 6 se odstavek 9 spremeni:

„9. ACER predloži mnenja zadevnemu regulativnemu organu in Komisiji na podlagi členov 8(3) in 16(3) Uredbe (EU) 2019/943.“;

(7) v členu 15 se doda naslednji odstavek [...]:

„5. ACER izda poročilo, v katerem analizira nacionalne ocene potreb po prožnosti in zagotovi priporočila o vprašanjih čezmejnega pomena v zvezi z ugotovitvami regulativnih organov, v skladu s členom 19c[...]/(7[...]) Uredbe (EU) 2019/943.“.

Člen 5
Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati [...]**dvajseti**] dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Strasbourgu,

Za Evropski parlament
predsednik/predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica

Spremembe direktiv (EU) 2018/2001 in (EU) 2019/94 za izboljšanje zasnove trga električne energije v Uniji³³ [...]

[Naslednja člena 1 in 2 sta bila prej člena 2 in 3 Uredbe.]

Člen 1 [...]

Spremembe Direktive (EU) 2019/944 [...]

Direktiva (EU) 2019/944 [...] se spremeni:

(1) člen 2 se spremeni:

(a) točki (8) in (49) se nadomestita z naslednjim:

„(8) ‚aktivni odjemalec‘ pomeni končnega odjemalca ali skupino končnih odjemalcev, ki delujejo skupaj, ki porablja ali shranjuje električno energijo, proizvedeno v njegovih objektih znotraj omejenih lokacij, ali samoproizvedeno električno energijo ali električno energijo, ki je v skupni rabi v drugih objektih znotraj istega trgovalnega območja, ali ki prodaja samoproizvedeno električno energijo ali sodeluje v programih prožnosti ali programih energetske učinkovitosti, pod pogojem, da te dejavnosti niso njegova osnovna gospodarska ali poklicna dejavnost;

³³ Dodati uvodne izjave.

(49) ‚nefrekvenčna pomožna storitev‘ pomeni storitev, ki jo operater prenosnega sistema ali operater distribucijskega sistema uporablja za regulacijo napetosti v ustaljenem stanju, hitre injekcije jalove moči, vztrajnost za stabilnost lokalnega omrežja, kratkostični tok, zmožnost zagona brez zunanjega vira napajanja, zmožnost otočnega obratovanja in izravnavo konic;“;

(b) dodajo se naslednje točke:

„(15a) ‚pogodba o dobavi električne energije s fiksno ceno, sklenjena za določeno obdobje‘ pomeni pogodbo o dobavi električne energije med dobaviteljem in končnim odjemalcem, ki zagotavlja enake pogodbene pogoje, vključno s ceno, **med celotnim trajanjem pogodbe**, pri čemer lahko v okviru fiksne cene vključuje prilagodljiv element, na primer različno ceno v konicah in zunaj konic;

(10a) ‚soupleta energije‘ pomeni lastno porabo energije iz obnovljivih virov s strani aktivnih odjemalcev:

(a) ki jo sami proizvedejo ali shranjujejo na kraju samem ali izven njega v objektu, ki ga imajo v lasti, zakupijo ali najamejo v celoti ali deloma; ali

(b) pravico do katere je nanje brezplačno ali proti plačilu prenesel drug aktivni odjemalec;

(10b[...]

(24a) ‚zasilni dobavitelj‘ pomeni dobavitelja, [...] imenovanega za prevzem dobave električne energije odjemalcem od dobavitelja, ki je prenehal delovati;“;

(2) člen 4 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 4

Prosta izbira dobavitelja

Države članice zagotovijo, da lahko vsi odjemalci prosto izbirajo dobavitelja, od katerega bodo kupovali električno energijo. Države članice zagotovijo, da imajo vsi odjemalci možnost hkrati imeti več kot eno pogodbo o dobavi električne energije in da imajo odjemalci v ta namen pravico do več kot enega merilnega in obračunskega mesta v okviru enotne priključne točke za njihov objekt.“;

(3) člen 11 se spremeni:

(a) naslov se nadomesti z naslednjim:

„Pravica do pogodbe s fiksno ceno, sklenjeno za določeno obdobje, in pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije“;

(b) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice zagotovijo, da nacionalni regulativni okvir omogoča, da dobavitelji ponujajo pogodbe s fiksno ceno, sklenjeno za določeno obdobje, in pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije. Države članice zagotovijo, da lahko končni odjemalci, ki imajo nameščene pametne števec, zahtevajo sklenitev pogodbe z dinamičnimi cenami električne energije in da lahko vsi končni odjemalci zahtevajo sklenitev pogodbe s fiksno ceno, sklenjeno za določeno obdobje, ki traja vsaj eno leto, z vsaj enim dobaviteljem in z vsakim dobaviteljem, ki ima več kot 200 000 končnih odjemalcev.

Z odstopanjem od prvega pododstavka lahko države članice dobavitelja z več kot 200 000 končnimi odjemalci izvzamejo iz obveznosti ponujanja pogodb s fiksno ceno, sklenjenih za določeno obdobje, če ta dobavitelj ponuja le pogodbe z dinamičnimi cenami in izvzetje nima negativnega vpliva na konkurenco ali zadostno izbiro pogodb s fiksno ceno, sklenjenih za določeno obdobje, za odjemalce.“;

(c) vstavi se naslednji odstavek [...]:

„1a. Končni odjemalci pred sklenitvijo ali podaljšanjem kakršne koli pogodbe prejmejo povzetek glavnih pogodbenih pogojev v razvidni obliki ter v jedrnatem in preprostem jeziku. Ta povzetek vključuje vsaj informacije o skupni ceni **in njeno razčlenitev**, posebnih ponudbah, dodatnih storitvah **in** [...] popustih ter [...] so v njem navedene pravice iz člena 10(3), točke (a), (b), (d), (e) in (f). Komisija v zvezi s tem zagotovi smernice.“;

(d) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. Države članice zagotovijo, da dobavitelji v celoti seznani končne odjemalce s priložnostmi, stroški in tveganji **zadevnih vrst** pogodb [...] za električno energijo, ter zagotovijo, da morajo dobavitelji končnim odjemalcem predložiti ustrezne informacije, tudi o potrebni namestitvi ustreznega števca električne energije. Regulativni organi spremljajo razvoj na trgu in ocenijo tveganja, ki jih lahko povzročijo novi proizvodi in storitve, ter obravnavajo prakso, ki vodi v zlorabe.“;

(4) vstavita se naslednja člena:

„Člen 15a

Pravica do souporabe energije

1. Vsa gospodinjstva, mala in srednja podjetja ter javni organi imajo pravico, da kot aktivni odjemalci souporablajo energijo.
2. [...] Aktivni odjemalci imajo pravico do souporabe energije iz obnovljivih virov na podlagi zasebnih dogovorov ali prek pravnega subjekta.

3. [...] Aktivni odjemalci lahko za namene olajšanja souporabe energije za namestitve in upravljanje, vključno z merjenjem in vzdrževanjem, uporabijo tretjo osebo, ki ima v lasti ali upravlja objekt za shranjevanje ali proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, ne da bi se ta tretja oseba štela za aktivnega odjemalca.
- 4.[.../ Države članice zagotovijo, da aktivni odjemalci, ki souporabljajo energijo:
- (a[.../]) imajo pravico, da se električna energija v skupni rabi združi z njihovo skupno izmerjeno porabo v časovnem intervalu, ki ni daljši od bilančnega obračunskega intervala, in brez poseganja v veljavne davke, dajatve in omrežnine;
 - (b[.../]) imajo vse pravice in obveznosti porabnikov kot končni odjemalci v skladu s to direktivo, razen v primeru souporabe energije med gospodinjstvi z inštalirano zmogljivostjo do 10,8 kW za **posamezna gospodinjstva [kot je navedeno v revidirani direktivi o obnovljivih virih energije 2021/557]** in do 50 kW za večstanovanjske bloke **[kot je navedeno v prenovljeni direktivi o energetske učinkovitosti stavb [.../2021/802]/[.../ [.../];**
 - (c[.../]) imajo dostop do predlog pogodb s poštenimi in preglednimi pogoji za dogovore o [.../ **souporabi energije** med gospodinjstvi ter za pogodbe o zakupu ali najemu objektov za shranjevanje in proizvodnjo energije iz obnovljivih virov za namene souporabe energije ali pogodbe o vlaganju v take objekte; v primeru sporov glede takih sporazumov imajo končni odjemalci dostop do izvensodnega reševanja sporov v skladu s členom 26;

(d[...]) niso nepošteno in diskriminatorno obravnavani s strani udeležencev na trgu ali njihovih bilančno odgovornih akterjev;

(e[...]) so obveščeni o možnosti sprememb trgovalnih območij v skladu s členom 14 Uredbe (EU) 2019/943 in o dejstvu, da je pravica do souporabe energije omejena na eno in isto trgovalno območje.

5. [...]Države članice zagotovijo, da zadevni operaterji prenosnih ali distribucijskih sistemov ali drugi imenovani organi:

(a[...]) vsaj enkrat mesečno in v skladu s členom 23 spremljajo, zbirajo in potrjujejo podatke o merjenju, povezane s souporabo električne energije, ter o njih poročajo zadevnim končnim odjemalcem in udeležencem na trgu;

(b[...]) zagotavljajo ustrezne kontaktne točke za registracijo dogovorov o souporabi energije, prejemanje informacij o ustreznih merilnih točkah, spremembah lokacije in udeležbi ter, kadar je ustrezno, potrjujejo metode izračunavanja pravočasno in na jasn ter pregleden način. [...]

6[...]. Države članice sprejmejo ustrezne in nediskriminatorne ukrepe, s katerimi zagotovijo, da imajo energijsko revna in ranljiva gospodinjstva dostop do programov souporabe energije. Ti ukrepi lahko vključujejo ukrepe finančne podpore ali kvote za dodelitev proizvodnje.

7. **Ta člen ne posega v pravico odjemalcev, da izberejo dobavitelja, v skladu s členom 4, in v veljavna nacionalna pravila za izdajo dovoljenja dobaviteljem.“;**

„Člen 18a

Obvladovanje tveganja dobaviteljev

1. [...] Regulativni organi **ali, če so posamezne države članica v ta namen imenovale druge neodvisne pristojne organe, zadevni imenovani pristojni organi** [...] zagotovijo, da dobavitelji vzpostavijo in izvajajo ustrezne strategije varovanja pred tveganji, da omejijo tveganje sprememb v oskrbi z električno energijo na veleprodajni ravni, ki bi vplivale na ekonomsko vzdržnost njihovih pogodb z odjemalci, hkrati pa ohranjajo likvidnost na kratkoročnih trgih in cenovne signale s teh trgov.
2. Dobaviteljeve strategije varovanja pred tveganji lahko vključujejo uporabo pogodb o nakupu električne energije. Kadar obstajajo dovolj razviti trgi za pogodbe o nakupu električne energije, ki omogočajo učinkovito konkurenco, lahko države članice zahtevajo, da se del dobaviteljeve izpostavljenosti tveganjem sprememb veleprodajnih cen električne energije krije s pogodbami o nakupu električne energije iz obnovljivih virov energije, ki ustrezajo trajanju izpostavljenosti tveganju na strani porabnikov, ob upoštevanju konkurenčnega prava Unije.
3. Države članice si prizadevajo zagotoviti dostopnost produktov za varovanje pred tveganjem energetske skupnosti državljanov in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov.“;

(5) vstavita se naslednja člena:

„Člen 27a

Zasilni dobavitelj

1. Države članice **uvedejo ureditev z zasilnim dobaviteljem, da zagotovijo neprekinjeno oskrbo** [...] vsaj za gospodinjstva. Zasilni dobavitelji se imenujejo po poštemem, [...] preglednem in nediskriminatornem postopku.
2. Končni odjemalci, ki se prenesejo na zasilne dobavitelje, ne izgubijo pravic, ki jih imajo kot odjemalci, zlasti pravic iz členov 4, 10, [...] 12, 14, 18 in 26.
3. Države članice zagotovijo, da zasilni dobavitelji takoj obvestijo prenesene odjemalce o pogojih in zagotovijo nemoteno kontinuiteto storitev za te odjemalce vsaj šest mesecev.

4. Države članice zagotovijo, da so končni odjemalci obveščeni in se jih spodbuja k prehodu na katero od tržnih ponudb.
5. Države članice lahko zahtevajo, da zasilni dobavitelj dobavlja električno energijo gospodinjskim odjemalcem, ki ne prejemajo tržnih ponudb. V takih primerih se uporabljajo pogoji iz člena 5.“;

„Člen 28a

Zaščita ranljivih odjemalcev pred odklopi

Države članice zagotovijo, da so ranljivi odjemalci zaščiteni pred odklopi električne energije. To se zagotovi kot del koncepta ranljivih odjemalcev iz člena 28(1)/[...] in brez poseganja v ukrepe iz člena 10(11).“;

(6) v členu 27 se odstavek 1 nadomesti z naslednjim:

„1. Države članice zagotovijo, da vsi gospodinjski odjemalci in, kadar je po mnenju držav članic ustrezno, mala podjetja, uživajo osnovno oskrbo, to je pravico do oskrbe na njihovem območju z električno energijo določene kakovosti po konkurenčnih, lahko in jasno primerljivih ter preglednih in nediskriminatornih cenah. Države članice za zagotovitev ponudbe osnovne oskrbe operaterjem distribucijskih sistemov naložijo obveznost povezave njihovih odjemalcev na omrežje pod pogoji in po tarifah, ki so določene v skladu s postopkom, določenim v členu 59(7). Ta direktiva državam članicam ne preprečuje krepitev tržnega položaja gospodinjskih odjemalcev ter malih in srednjih negospodinjskih odjemalcev s pospeševanjem možnosti prostovoljnega povezovanja zaradi zastopanja navedene skupine odjemalcev.“;

(7) v členu 31 se odstavek 3 nadomesti z naslednjim:

„3. Operater distribucijskega sistema posreduje uporabnikom sistema podatke, ki jih potrebujejo za učinkovit dostop do sistema, vključno z njegovo uporabo. Operater distribucijskega sistema zlasti na jasn in pregleden način objavi informacije o zmogljivostih, ki so na voljo za nove priključitve na njegovem območju delovanja, tudi na preobremenjenih območjih, če so mogoče prožne priključitve za shranjevanje energije, in te informacije redno ter najmanj štirikrat letno posodablja.

Operaterji distribucijskih sistemov uporabnikom sistemov prav tako zagotovijo jasne in pregledne informacije o statusu in obravnavi njihovih zahtev za priključitev. Te informacije zagotovijo v treh mesecih od predložitve zahtevka.

3a. Države članice se lahko odločijo, da odstavek 3 ne bodo uporabile za integrirana elektroenergetska podjetja, ki oskrbujejo manj kot 100 000 priključenih odjemalcev ali ki oskrbujejo majhne izdvojene sisteme.“;

(8) v členu 40 se [...] **vstavi naslednji odstavek:**

[a]/[...]

„**6a.** Zahteve iz odstavkov 5 in 6 se ne uporabljajo za produkt za izravnavo konic, naročen v skladu s členom 7a Uredbe (EU) 2019/943.“;

(9) člen 59 se spremeni:

[a] v odstavku 1 se **točka [...]** (c) nadomesti z naslednjim:

„(c)[...] v tesnem sodelovanju z drugimi regulativnimi organi zagotavljati, da enotna platforma za dodeljevanje, vzpostavljena v skladu z Uredbo (EU) 2016/1719, **po potrebi subjekt, imenovan za upravljanje povezanih trgov za dan vnaprej in znotraj dneva**, ENTSO za električno energijo in telo EU ODS izpolnjujejo svoje obveznosti v skladu s to direktivo, Uredbo (EU) 2019/943, omrežnimi kodeksi in smernicami, sprejetimi v skladu s členi 59, 60 in 61 Uredbe (EU) 2019/943 ter drugim zadevnim pravom Unije, vključno glede čezmejnih zadev, ter odločitvami ACER, obenem pa skupaj odkrivati primere neizpolnjevanja obveznosti s strani enotne platforme za dodeljevanje, ENTSO za električno energijo oziroma telesa EU ODS; če regulativni organi v štirih mesecih po začetku posvetovanj ne dosežejo sporazuma za namen skupnega odkritja neizpolnjevanja obveznosti, se v skladu s členom 6(10) Uredbe (EU) 2019/942 zadeva prenese v odločanje ACER.“;

[b] v odstavku 1 se **točka [...]** (z) nadomesti z naslednjim:

„(z) [...] spremljati odpravo neupravičenih ovir in omejitev za razvoj porabe samoproizvedene električne energije in energetske skupnosti državljanov, tudi **ovir in omejitev, ki preprečujejo [...]** priključitev prožne porazdeljene proizvodnje energije v razumnem roku.“;

[c] odstavek 4 se nadomesti z naslednjim:

„4. Regulativni organ v državi članici, kjer ima sedež enotna platforma za dodeljevanje, **po potrebi subjekt, imenovan za upravljanje povezanih trgov za dan vnaprej in znotraj dneva**, ENTSO za električno energijo ali telo EU ODS, je pristojen za izrekanje učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih kazni tem telesom, kadar ne izpolnjujejo svojih obveznosti iz te direktive, Uredbe (EU) 2019/943 ali drugih ustreznih pravno zavezujočih odločitev regulativnih organov ali ACER, ali da izrek takih kazni predlaga pristojnemu sodišču.“;

(9a) v členu 66 se doda naslednji odstavek 6:

„6. Z odstopanjem od člena 40(4) se lahko operaterji prenosnih sistemov v Estoniji, Latviji in Litvi zaneajo na storitve izravnave, ki jih zagotavljajo domači ponudniki shranjevanja električne energije, podjetja, povezana z operaterji prenosnih sistemov, in drugi objekti v lasti operaterjev prenosnih sistemov.

Z odstopanjem od člena 54(2) lahko Estonija, Latvija in Litva svojim operaterjem prenosnih sistemov in podjetjem, povezanim z operaterji prenosnih sistemov, dovolijo, da imajo v lasti, razvijajo, vodijo in upravljajo objekte za shranjevanje energije, in sicer brez odprtega, preglednega in nediskriminatornega razpisnega postopka, ter dovolijo, da taki objekti za shranjevanje energije kupujejo ali prodajajo električno energijo na izravnalnih trgih.

Odstopaji od člena 40(4) in člena 54(2) se uporabljata največ tri leta po pridružitvi Estonije, Latvije in Litve sinhronemu območju celinske Evrope. Če je to potrebno za ohranitev zanesljivosti oskrbe, lahko Komisija odobri podaljšanje začetnega triletnega obdobja za največ pet let.“;

(10) vstavi se naslednji člen [...]:

„Člen 66a

Dostop do cenovno dostopne energije med krizo zaradi cen električne energije

1. **Svet [...]** lahko na predlog Komisije z izvedbenim [...] sklepom razglasi krizo zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije, če so izpolnjeni naslednji pogoji:
 - (a) zelo visoke **povprečne** cene na veleprodajnih trgih električne energije, ki so vsaj dvainpolkrat višje od povprečne cene v preteklih petih letih , [...] kar naj bi se nadaljevalo vsaj šest mesecev. **Pri izračunu povprečne cene v preteklih petih letih se ne upoštevajo leto 2022 in tista obdobja, v katerih je bila razglašena kriza zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije;**
 - (b) močna zvišanja maloprodajnih cen električne energije [...] **v razponu 70 %**, kar naj bi se nadaljevalo še vsaj [...] **tri** mesece, ter
 - (c) zvišanje cen električne energije negativno vpliva na širše gospodarstvo.
2. [...] V sklepu o razglasitvi krize zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije **se določi** obdobje veljavnosti navedenega sklepa, ki je lahko največ eno leto. **To obdobje se lahko podaljša v skladu s postopkom iz odstavka 7 za zaporedna obdobja do enega leta.**

3. **Komisija predloži predlog za razglasitev take krize zaradi cen električne energije na regionalni ravni ali ravni Unije skupaj s predlaganim obdobjem veljavnosti sklepa, čemeni, da so pogoji iz odstavka 1 izpolnjeni.**
4. **Svet lahko s kvalificirano večino spremeni predlog Komisije, predložen v skladu z odstavkoma 3 in 7.**
- 5[...]. Kadar [...] Svet sprejme sklep v skladu z odstavkom 1, lahko države članice za čas veljavnosti navedenega sklepa uporabijo ciljno usmerjene javne posege pri določanju cen za dobavo električne energije malim in srednjim podjetjem. Taki javni posegi:
- (a) so omejeni na največ 70 % porabe upravičenca v istem obdobju prejšnjega leta in ohranjajo spodbudo za zmanjšanje povpraševanja;
 - (b) so v skladu s pogoji iz člena 5(4) in (7);
 - (c) kadar je ustrezno, izpolnjujejo pogoje iz odstavka 4.

6[...]. Kadar [...] Svet sprejme sklep v skladu z odstavkom 1, lahko države članice za čas veljavnosti navedenega sklepa z odstopanjem od člena 5(7), točka (c), pri uporabi ciljno usmerjenih javnih posegov pri določanju cen za dobavo električne energije v skladu s členom 5(6) ali odstavkom 3 tega člena izjemoma in začasno določijo ceno za dobavo električne energije, ki je nižja od stroškov, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) cena, določena za gospodinjstva, velja za največ 80 % mediane porabe gospodinjstev in ohranja spodbudo za zmanjšanje povpraševanja;
- (b) med dobavitelji ni diskriminacije;
- (c) dobavitelji prejmejo nadomestilo za dobavo pod stroškovno ceno in
- (d) vsi dobavitelji so na isti podlagi upravičeni do predložitve ponudb za ceno dobave električne energije, ki je pod stroškovno ceno.

7. **Komisija pravočasno pred iztekom obdobja, določenega v skladu z odstavkom 2, oceni, ali so pogoji iz odstavka 1 še vedno izpolnjeni. Če Komisija meni, da so pogoji iz odstavka 1 še vedno izpolnjeni, Svetu predloži predlog za podaljšanje obdobja veljavnosti sklepa, sprejetega v skladu z odstavkom 1. Če se Svet odloči za podaljšanje obdobja veljavnosti, se v tem obdobju uporabljata odstavka 5 in 6.“**

(11)[...]

[...]

[...][...][...][...]

[...]

Člen 2[...]

Sprememba Direktive (EU) 2018/2001 [...]

Direktiva (EU) 2018/2001 se spremeni:

(1) člen 4(3) se spremeni:

(a) drugi pododstavek se nadomesti z naslednjim:

„V ta namen se v zvezi z neposrednimi programi zaščite cen odobri podpora v obliki tržne premije, ki je med drugim lahko spremenljiva ali fiksna. **Prvi**[...] stavek se ne uporablja za podporo za električno energijo iz obnovljivih virov iz člena 19b(2) Uredbe (EU) 2019/943 **Evropskega parlamenta in Sveta**³⁴, za katero se uporablja člen 19b(1) navedene uredbe.“.

[...]/[...]/[...]/[...]

³⁴ Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (prenovitev) (UL L 158, 14.6.2019, str. 54).

Člen 3

Prenos

1. Države članice do [...] šest mesecev po začetku veljavnosti [te direktive] sprejmejo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s to direktivo.

Države članice z odstopanjem od prvega pododstavka uveljavijo zakone in druge predpise, potrebne za uskladitev s členom 1, točki 2 in 4, do [...] 24 mesecev po začetku veljavnosti [te direktive].

Komisiji takoj sporočijo besedilo navedenih predpisov.

Države članice se v sprejetih navedenih predpisih sklicujejo na to direktivo ali pa sklic nanjo navedejo ob njihovi uradni objavi. Vključijo tudi izjavo, da se v obstoječih zakonih in drugih predpisih sklicevanja na direktivo, razveljavljeno s to direktivo, štejejo kot sklicevanja na to direktivo. Način sklicevanja in obliko izjave določijo države članice.“

Člen 4
Začetek veljavnosti

Ta direktiva začne veljati [dvajseti] dan po objavi v Uradnem listu Evropske unije.

Člen 5

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

V Strasbourgu,

Za Evropski parlament
predsednik/predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica
